

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0600200721

**за извършен одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет на
Република България за 2020 г.**

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 373 от 13.10.2021 г.
на Сметната палата (Протокол № 38)

СЪДЪРЖАНИЕ

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК	5
Част първа	7
РЕЗЮМЕ	7
Част втора.....	9
ВЪВЕДЕНИЕ	9
Част трета.....	10
КОНСТАТАЦИИ	10
I. Съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ с изискванията на нормативните и вътрешните актове	10
II. Степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ спрямо заложените в ЗДБРБ за 2020 г. .	11
III. Съответствие на изпълнението на държавния бюджет за 2020 г. с основните принципи, правила и показатели, заложен в ЗПФ и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета	24
IV. Съответствие на формирането и разпределянето на субсидията на политическите партии и коалиции с изискванията на чл.чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2020 г.....	44
Част четвърта	47
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	47
Част пета.....	48
ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ	48
ОПИС НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200721.....	49
ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200721	50
СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА	59

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АДФИ	Агенция за държавна финансова инспекция
АСБП	Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза
БАН	Българска академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
БНБ	Българска народна банка
БНР	Българско национално радио
БНТ	Българска национална телевизия
БТА	Българска телеграфна агенция
ВСС	Висш съдебен съвет
ДБ	Държавен бюджет
ДВ	Държавен вестник
ДВУ	Държавно висше училище
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗДД	Закон за държавния дълг
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗМДВИП ПП	Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13.03.2020 г. и за преодоляване на последиците
ЗПП	Закон за политически партии
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗСП	Закон за Сметната плата
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КЗЛД	Комисия за защита на личните данни
КОНПИ	Комисия за отнемане на незаконно придобито имущество
КРС	Комисия за регулиране на съобщенията
КС	Конституционен съд
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КФН	Комисия за финансов надзор
КФП	Консолидирана фискална програма
МВР	Министерство на вътрешните работи
МВнР	Министерство на външните работи
МЗ	Министерство на здравеопазването
МК	Министерство на културата
ММС	Министерство на младежта и спорта
МО	Министерство на отбраната
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МТ	Министерство на туризма

МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
НС	Народно събрание
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НФ	Национален фонд
ОИДБРБ	Отчет за изпълнението на държавния бюджет на Република България
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПРБ	Първостепенен разпоредител с бюджет
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РБ	Република България
РМС	Решение на Министерския съвет
СБП	Средносрочна бюджетна прогноза
СП	Сметна палата
ССА	Селскостопанска академия
СФУК	Системи за финансово управление и контрол
УПМСНА	Устройствен правилник на Министерския съвет и неговата администрация
ЦБ	Централен бюджет
ЦИК	Централна изборителна комисиия

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК

Термин	Значение
Бюджетна субсидия	Трансфер с общо или целево предназначение, който централният бюджет предоставя безвъзмездно на бюджетна организация за съответната бюджетна година
Бюджетни взаимоотношения	Трансфери и временни безлихвени заеми
Бюджетни организации	Юридически лица, чиито бюджети се включват в държавния бюджет, в бюджетите на общините, в бюджетите на социалноосигурителните фондове и др.
Бюджетни средства	Парични средства, постъпващи, съхранявани, трансферирани и/или разходвани по отделните бюджети.
Бюджетно салдо	Разликата между приходите, помощите и даренията, разходите и бюджетните взаимоотношения.
Временен безлихвен заем	Отпуснатите и подлежащи на възстановяване парични средства между централния бюджет, бюджетите и сметките за средства от ЕС.
Държавна субсидия за политическите партии и коалиции	Държавната субсидия се предоставя ежегодно на четири части от ЦБ за финансиране на политическите партии, които на последните избори за народни представители са получили не по – малко от едно на сто от действителните гласове в страната и извън страната и на коалиции, които на последните избори за народни представители са получили не по-малко от четири на сто от действителните гласове в страната и извън страната, с изключение на гласовете по чл. 279, ал. 1, т. 6 от Изборния кодекс. ¹
Налични към края на годината поети ангажименти за разходи	Ангажименти за разходи, независимо кога са били поети, които са останали неизпълнени/нереализирани към края на годината и подлежат на изпълнение/реализиране изцяло или частично в следващите бюджетни години.
Нови задължения за разходи	Паричните задължения за разходи, които възникват през текущата година, независимо от това дали са платени, с изключение на задълженията за разходи за персонал, пенсии, лихви по дълга, за данъци и други публични държавни и общински вземания.
Поети ангажименти за разходи	Клаузи на договори и разпоредби на нормативни и административни актове, които обвързват бюджетните организации с бъдещи плащания за разходи и/или нови задължения за разходи с определима стойност, с изключение на: разходите за персонал, пенсии, лихви по дълга, както и разходите за данъци и други публични държавни и общински вземания.
Помощи и дарения	Средствата от ЕС и по други международни програми и договори, както и всички други безвъзмездно предоставени на бюджетните организации средства, които не са глоби, санкции, неустойки или конфискувани активи.
Приходи	Паричните постъпления за съответната бюджетна година от:

¹ чл. 25, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗПП (ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г.)

	данъци, осигурителни вноски, други вноски, такси, глоби, санкции и неустойки, конфискувани активи, лихви, дивиденди и други доходи от финансови активи, както и всички други парични нетни постъпления на бюджетните организации.
Разходи	Плащанията за съответната бюджетна година за: персонал и свързаните с него осигурителни вноски, доставки на нефинансови активи, услуги, лихви, възмездно използване на ресурси на трети лица, обезщетения, санкции и неустойки, както и за безвъзмездно предоставени средства на физически и юридически лица.
Социалноосигурителни фондове	Националният осигурителен институт и фондовете на ДОО, на НЗОК и всички други юридически лица и фондове, които се включват в обхвата на подсектор „Социалноосигурителни фондове“
Средносрочен период	Период от три години
Средства от ЕС	Помощи и дарения, както и средства, които са елемент на финансирането, предоставени от ЕС.
Средства по други международни програми и договори	Заеми, помощи и други безвъзмездно получени средства по международни програми и договори извън средствата от ЕС.
Структурен баланс	Годишното салдо на сектор „Държавно управление“, коригиран спрямо икономическия цикъл, без отчитане на еднократните и временните мерки.
Трансфер	Безвъзмездно прехвърляне на парични средства между ЦБ, бюджетите, сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства.
Фискален резерв	Показател, който включва салдата по всички банкови сметки на бюджетните организации, без тези на общините и техните разпоредители с бюджет, активите на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система, вземания от фондове на ЕС за сертифицирани разходи, аванси и други.
Чужди средства	Съдебни гаранции, гаранциите за обезпечаване на временен внос, депозити за участие в конкурси и търгове, др. гаранции, депозити и средства, временно съхранявани от бюджетната организация за сметка на други лица, вкл. събиране, разходване или временно съхраняване на средства за сметка на бюджети или на сметки за средства от ЕС.

Част първа

РЕЗЮМЕ

Предмет на одита е отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България (ОИДБРБ) за 2020 г.

Определената област на изследване е „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2020 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета”, за което са формулирани следните цели:

1. Да се установи съответствието в област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2020 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“ с изискванията на правната рамка.

2. Да се установи съответствието на формирането и разпределянето на субсидията на политическите партии и коалиции с изискванията на чл. чл. 25-27 от Закона за политическите партии (ЗПП) и чл. 64 от Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2020 г.

3. Да се установи състоянието на системите за финансово управление и контрол (СФУК) по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2020 г.

4. Да се изготви доклад със становище по ОИДБРБ за 2020 г. за внасяне в Народното събрание (НС), на основание чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата (ЗСП).

От областта на изследване са изключени бюджетните взаимоотношения с общините, поради големия им брой и широкия кръг от разнородни функции и дейности, свързани с голям обем информация и невъзможност в рамките на ограничените времеви ресурси да бъдат обхванати, в резултат на което е невъзможно събирането на достатъчни и уместни одитни доказателства.

Приложени са следните критерии за оценка: съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2020 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета с изискванията на правната рамка; степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ за 2020 г. спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. и предходния отчетен период; съответствие на формирането и разпределянето на субсидията на политическите партии и коалиции с изискванията на чл. чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2020 г. и съответствие на СФУК с приложимата правна рамка по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2020 г.

При извършения одит е установено, че изготвеният и представен в Сметната палата (СП) отчет е в съответствие с изискванията на Закона за публичните финанси (ЗПФ), действащите вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания.

Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2020 г.

Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2020 г. приходи, помощи и дарения е 102,8 на сто, което се дължи на преизпълнение на планираните данъчни приходи. Отчетените приходи по централния бюджет (ЦБ) представляват 92,6 на сто от приходите по ДБ за 2020 г.

Не е установено превишение на уточнения план на максималния размер на ангажиментите за разходи, поети през 2020 г. Максималният размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2020 г. спрямо уточнения план е превишен от един първостепенен разпоредител с бюджет (ПРБ) по държавния бюджет (ДБ), с което не е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ и е нарушена бюджетната дисциплина.²

Не е установено превишение на извършените разходи за персонал спрямо уточнения план. Спазена е разпоредбата на чл. 76 от ЗДБРБ за 2020 г.

² §2 от ДР на ЗПФ

В отчета за изпълнението на ДБ за 2020 г. изпълнението на отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноса в общия бюджет на Европейския съюз (ЕС) е 98,9 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2020 г. или с 346 167,1 хил. лв. по-малко от планираните за годината.

Бюджетното салдо по ОИДБРБ за 2020 г. е отрицателно, в размер на (-4 132 831,7) хил. лв. и с 1 054 323,3 хил. лв. по-малко от приетото със ЗДБРБ за 2020 г.³ в размер на (-5 187 155,0) хил. лв.

В отчета за изпълнението на ДБ за 2020 г., операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 4 132 831,7 хил. лв., в т.ч. външно финансиране (нето) в размер на 5 260 466,2 хил. лв., вътрешно финансиране (нето) в размер на (-1 128 703,3) хил. лв. и приватизация в размер на 1 068,8 хил. лв.

Реализиран е дефицит по Консолидираната фискална програма (КФП) за 2020 г. в размер на (-3 532 676,8) хил. лв. Отчетени са с 0,6 на сто повече приходи и 5,9 на сто повече разходи спрямо предходната година.

Извършените промени на основание ЗПФ по бюджетите на ПРБ по ДБ, включени в одитните извадки, са в съответствие с изискванията на нормативните актове и вътрешните правила, с изключение на недостатъчно детайлизирани финансови разчети в материалите по проект на акт за одобряване на допълнителни разходи по бюджетите на един ПРБ по ДБ.

Определеният годишен размер на субсидията за политически партии и коалиции е в съответствие с изискванията на ЗПП, тъй като формирането ѝ е въз основа на броя действителни гласове, получени от всяка партия и коалиция, отпуснатата за периода от 26.05.2016 г. до 25.06.2019 г. годишна субсидия е преизчислена и част от нея е възстановена по ЦБ от политическите партии и от партиите от състава на съответните коалиции на основание Закона за изменение (ЗИ) на ЗПП.⁴ Въведените контролни дейности осигуряват съответствие на дейността с изискванията на правната рамка.

Състоянието на системите за финансово управление и контрол в изследваната област е добро, функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

³ Изм. и доп., бр. 104 от 18.12.2020 г., в сила от 08.12.2020 г.,

⁴ § 5 от ПЗР към ЗИ на ЗПП, ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г., в сила от 25.06.2019 г.; ред. от бр. 28 от 2020 г. – в сила от 13.03.2020 г.

Част втора

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Одитът на ОИДБРБ за 2020 г. е осъществен на основание чл. 5, ал. 1, т. 4 и чл. 38, ал. 1 от ЗСП, одитна задача № 336 от Програмата за одитната дейност на СП за 2021 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-06-02-007 от 08.06.2021 г. на Тошко Тодоров, заместник-председател на Сметната палата.

Одитираният период е от 01.01.2020 г. до 31.12.2020 г.

2. Информация за одитирания обект

Министърът на финансите изготвя годишния ОИДБРБ и отчет на КФП⁵ за съответната година, въз основа на годишните отчети на ПРБ и отчета на ЦБ.⁶

В ДБ са включени ЦБ, самостоятелните бюджети на НС и на съдебната власт, бюджетите на органите на изпълнителната власт, на другите държавни органи и бюджетни организации, извън посочените в чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ.⁷

В ДБ не се включват⁸ самостоятелните бюджети на общините, бюджетите на социалноосигурителните фондове, Българската академия на науките (БАН), държавните висши училища (ДВУ), Българската телеграфна агенция (БТА), Българската национална телевизия (БНТ), Българското национално радио (БНР) и др.⁹

Пряко ангажирани с изпълнението и отчитането на ДБ в Министерството на финансите (МФ) са дирекциите „Държавно съкровище“, „Държавни разходи“, „Финанси на общините“ и др.

Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) носят Владислав Иванов Горанов - министър на финансите за периода от 01.01.2020 г. до 24.07.2020 г. и Кирил Миланов Ананиев - министър на финансите за периода от 24.07.2020 г. до 31.12.2020 г.¹⁰

3. Цели на одита

Формулираните цели на одита са:

3.1. Да се установи съответствието в област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2020 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“ с изискванията на правната рамка.

3.2. Да се установи съответствието на формирането и разпределянето на субсидията на политическите партии и коалиции с изискванията на чл. чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2020 г.

3.3. Да се установи състоянието на СФУК по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2020 г.

3.4. Да се изготви доклад със становище по ОИДБРБ за 2020 г. за внасяне в НС, на основание чл. 6, ал. 5 от ЗСП.

⁵ чл. 4 от ЗПФ: КФП е система от обобщени показатели по ЦБ и по бюджетите, сметките за средствата от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации.

⁶ чл. 138, ал. 1 от ЗПФ

⁷ чл. 42, ал. 1 от ЗПФ

⁸ чл. 42, ал. 2 от ЗПФ

⁹ чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ

¹⁰ Одитно доказателство № 1

4. Обхват на одита и ограничения в обхвата

Определена е област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2020 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета”. От областта на изследване са изключени бюджетните взаимоотношения с общините, поради големия им брой и широкия кръг от разнородни функции и дейности, свързани с голям обем информация и невъзможност в рамките на ограничените времеви ресурси да бъдат обхванати, в резултат на което е невъзможно събирането на достатъчни и уместни одитни доказателства.

Във връзка с установеното при предходен одит несъответствие на определения годишен размер на държавната субсидия за партии и коалиции с нормативните изисквания и изплатената такава за 2018 г., одитният екип е извършена проверка за установяване на съответствието на формирането и разпределянето на субсидията на политическите партии и коалиции с изискванията на чл. чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2020 г. Обект на проверка е и възстановяването на разликата между предоставените държавни субсидии и преизчисления размер на годишната държавна субсидия по реда на чл. чл. 26 и 27 от ЗПП от политическите партии и от партиите от състава на съответните коалиции.¹¹

5. Критерии за оценка

Приложени са следните критерии за оценка: съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2020 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета с изискванията на правната рамка; степен на изпълнение на показателите по отчета за изпълнението на ДБ за 2020 г. спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. и предходния отчетен период; съответствие на формирането и разпределянето на субсидията на политическите партии и коалиции с изискванията на чл. чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2020 г.; съответствие на системите за финансово управление и контрол с приложимата правна рамка по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2020 г.

6. Одитни стандарти

Одитът е изпълнен в съответствие с МСВОИ 100 Основни принципи на одита в публичния сектор, МСВОИ 400 Принципи за одита за съответствие и МСВОИ 4000 Стандарт за одит за съответствие.

Част трета КОНСТАТАЦИИ

I. Съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ с изискванията на нормативните и вътрешните актове

В ДБ се включват ЦБ, самостоятелните бюджети на НС, на съдебната власт, бюджетите на органите на изпълнителната власт, на другите държавни органи и на бюджетните организации,¹² с изключение на бюджетите на общините, бюджетите на социалноосигурителните фондове¹³ и бюджетите на БАН, ДВУ, БТА, БНТ, БНР¹⁴ и други икономически обособени лица и структурни единици, включени в КФП.¹⁵

¹¹ Годишната държавна субсидия, отпусната на политическите партии и коалиции за периода от 26.05.2016 г. до 25.06.2019 г. следва да бъде преизчислен и възстановен по централния бюджет от политическите партии и от партиите от състава на съответните коалиции на основание § 5 от ПЗР към ЗИ на ЗПП, ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г., в сила от 25.06.2019 г., изм. ред. бр. 28 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г.

¹² чл. 42, ал. 1 от ЗПФ

¹³ чл. 42, ал. 2 от ЗПФ

Годишният ОИДБРБ за 2020 г. е изготвен по показателите, по които е приет, с което е спазено изискването на чл. 138, ал. 1 от ЗПФ. Допълнително отразените в отчета показатели допринасят за неговата изчерпателност и прозрачност, докладване и контрол.¹⁶

Отчетът за изпълнението на ДБ за 2020 г. и отчетът на КФП за 2020 г. са представени в Сметната палата в законоустановения срок¹⁷ с вх. № 04-01-57 от 29.06.2021 г.¹⁸ С писма вх. №№ 04-01-57 от 25.08.2021 г. и 04-01-57 от 27.08.2021 г. е представен коригиран отчет за изпълнение на ДБ и КФП за 2020 г.¹⁹

Годишният отчет за изпълнението на ДБ и отчетът на КФП за 2020 г. са изготвени и представени в съответствие с изискванията на чл. 138, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

Изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2020 г. са в съответствие с изискванията на ЗПФ, на действащите през одитирания период вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания.

II. Степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ спрямо заложените в ЗДБРБ за 2020 г.

Държавният бюджет се приема със закон, който включва: обобщени показатели за ДБ на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, вноската в общия бюджет на ЕС, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането, основните бюджетни взаимоотношения на бюджетите на общините с ЦБ, както и бюджетните взаимоотношения на ДБ с бюджетите на социалноосигурителните фондове и с другите бюджети и сметки, попадащи в обхвата на КФП; бюджетите на ПРБ – част от ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането; разходите по бюджетите на ПРБ, които прилагат програмен формат на бюджет – по области на политики и/или бюджетни програми, а разходите на Народното събрание НС – по функционални области; разходите на съдебната власт, вкл. по органи; максималните размери на ангажменти за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ. Със ЗДБРБ могат да се определят лимити за разходи за персонал по бюджетите на ПРБ по ДБ, както и да се определят и други показатели.²⁰

Министърът на финансите изготвя годишния отчет за изпълнението на ДБ по показателите, по които е приет, и отчет на КФП въз основа на годишните отчети на ПРБ и отчета на ЦБ, който, придружен с доклад, се приема от МС и се внася в НС.²¹

1. Степен на изпълнение на основни показатели по ОИДБРБ за периода 2018 г. - 2020 г.

Изпълнението на приходите, разходите, трансферите, вноската в бюджета на ЕС и бюджетното салдо по ДБ на РБ за периода 2018 г.-2020 г. е представено в следната таблица:²²

¹⁴ чл. 13, ал. 3 от ЗПФ

¹⁵ чл. 13, ал. 4 от ЗПФ

¹⁶ **Одитни доказателства № 2 и № 4**

¹⁷ чл. 138, ал. 2 от ЗПФ

¹⁸ **Одитно доказателство № 2**

¹⁹ промяната спрямо предоставените на 29.06.2021 г. данни е в отчетните данни на СЕМ, НБКРС, ДВУ и общини и оказва влияние върху ДБ и върху КФП

²⁰ чл. 86 от ЗПФ

²¹ чл. 138 от ЗПФ

²² Някои сумарни позиции в отчета за изпълнение на ДБ не се изчерпват от съставните им числа, поради извършените закръглени в млн. лв.

Таблица № 1

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет 2018 г.		Отчет 2019 г.		Отчет 2020 г.		Относителен дял		Разлика	
	размер млн. лв.	отн. дял %	размер млн. лв.	отн. дял %	размер млн. лв.	отн. дял %	2020/2018 к.6./к.2	2020/2019 к.6/к.4	2020- 2018 к.6-к.2	2020- 2019 к.6-к.4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	23 816,4		26 006,2		25 854,0		108,6%	99,4%	2 037,6	-152,2
Данъчни приходи	21 788,2	91,5	23 692,8	91,1	23 770,1	91,9	109,1%	100,3%	1 981,9	77,3
Неданъчни приходи	2 018,0	8,5	2 217,6	8,5	2 065,2	8	102,3%	93,1%	47,2	-152,4
Помощи и дарения	10,2	0,04	95,8	0,4	18,7	0,1	183,3%	19,5%	8,0	-77,1
РАЗХОДИ, ТРАНСФЕРИ, ВРЕМЕННИ БЕЗЛИХВЕНИ ЗАЕМИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	23 820,6		26 923,7		29 986,8		125,9%	111,4%	6 166,2	3 063,1
Разходи	11 699,8		14 477,6		13 755,7		117,6%	95,0%	2 055,9	-721,9
Текущи нелихвени разходи	8 555,3	73,1	9 503,0	65,6	11 114,7	80,8	129,9%	117,0%	2 559,5	1 611,8
Капиталови разходи и прираст на резерва	2 494,7	21,3	4 363,4	30,1	2 055,6	14,9	82,4%	47,1%	-439,0	-2 307,8
Лихвени разходи	649,8	5,6	611,3	4,2	585,3	4,3	90,1%	95,7%	-64,6	-26,1
Трансфери и временни безлихвени заеми	11 037,4		11 252,9		14 935,7		135,3%	132,7%	3 898,3	3 682,8
Вноски в бюджета на ЕС	1 083,4		1 193,1		1 295,5		119,6%	108,6%	212,1	102,4
ДЕФИЦИТ(-)/ ИЗЛИШЪК (+)	-4,2		-917,6		-4 132,8					

Източник на информация: ОИДБРБ за 2018г., 2019 г. и 2020 г.

Не се наблюдава ясно изразена тенденция на увеличение или намаление при изпълнението на приходите, помощите и даренията по ДБ на РБ за периода от 2018 г. до 2020 г.

Постъпилите приходи, помощи и дарения по ДБ през 2020 г. са 99,4 на сто спрямо постъпилите през предходната година, или със 152,2 млн. лв. по-малко. Постъпилите през 2020 г. приходи, помощи и дарения, съпоставени с 2018 г., бележат ръст от 8,6 на сто (2 037,6 млн. лв.).

Аналогичен е случаят при отчетените разходи за периода 2018 г.-2020 г. През 2020 г. са отчетени с 5,0 на сто (721,9 млн. лв.) по-малко разходи спрямо предходната година, а спрямо 2018 г. отчетените разходи са със 17,6 на сто повече (2 055,9 млн. лв.). В общия обем на разходите най-голям относителен дял имат текущите нелихвени разходи, следвани от капиталовите и лихвените разходи.

При *трансферите и временните безлихвени заеми* се наблюдава тенденция на увеличение на отчетените стойности – с 32,7 на сто за 2020 г. спрямо 2019 г., (с 3 682,8 млн. лв.) и 35,3 на сто, или 3 898,3 млн. лв. повече спрямо 2018 г.

Вноската в бюджета на ЕС е с 8,6 на сто по-висока спрямо предходния период и с 19,6 на сто спрямо първата година на разглеждания период, съответно със 102,4 млн. лв. и с 212,1 млн. лв.

Бюджетното салдо и за трите години е отрицателно, като от (-4,2) млн. лв. през 2018 г. дефицитът нараства до (- 4 132,8) млн. лв. през 2020 г.

За периода 2018 г.-2020 г. се наблюдава увеличение на приходите и разходите спрямо първата година на разглеждания период, а през третата – намаление на отчетените приходи и разходи в сравнение с втората. Реализираното салдо и през трите години е отрицателно, като се увеличава дефицита.

2. Степен на изпълнение на приходите, помощите и даренията за 2020 г.

Отчетените приходи, помощи и дарения по ДБ за 2020 г. са в размер на 25 853 994,8 хил. лв. Изпълнението на приетите със ЗДБРБ за 2020 г. приходи, помощи и дарения е 102,8 на сто, като са постъпили със 708 156,2 хил. лв. повече от планираните 25 145 838,6 хил. лв. Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2020 г.

Отчетените приходи, помощи и дарения по ЦБ са в размер на 23 950 316,8 хил. лв., което представлява 92,6 на сто от общия размер на приходите, помощите и даренията по ДБ за 2020 г. Приходите, помощите и даренията на министерствата и ведомствата, в т.ч. и СП, са в размер на 1 804 249,4 хил. лв. (7,0 на сто от общите приходи, помощи и дарения по ДБ); на НС – 1 140,4 хил. лв. (0,004 на сто от общите приходи, помощи и дарения по ДБ) и на съдебната власт – 98 288,3 хил. лв., или 0,4 на сто от общите приходи, помощи и дарения по ДБ.

2.1. Изпълнението на данъчните приходи, приети със ЗДБРБ за 2020 г., е 23 770 053,3 хил. лв., което представлява 103,2 на сто спрямо разчетените 23 026 025,9 хил. лв. и 91,9 на сто от общите приходи, помощи и дарения по ДБ за 2020 г.

Отчетените приходи от данък върху добавената стойност (ДДС) в размер на 11 020 969,3 хил. лв., данъци върху доходите на физическите лица (4 183 834,7 хил. лв.), корпоративен данък (2 631 598,8 хил. лв.), мита и митнически такси (209 918,7 хил. лв.), други данъци (148 944,3 хил. лв.), данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица (83 272,4 хил. лв.) и данък върху застрахователните премии (46 999,5 хил. лв.) надвишават планираните. Най-голямо преизпълнение спрямо плана е постигнато при приходите от мита и митнически такси (12 на сто), следвани от тези от корпоративен данък с 9,2 на сто и 8,4 на сто при приходите от данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица.

Не са достигнати разчетените 5 450 000 хил. лв. приходи от акцизи с 5 484,4 хил. лв. Основно влияние върху приходите от акцизи оказва намаленото потребление на акцизни стоки (най-вече при горива и алкохолни напитки) поради наложените ограничителни мерки срещу разпространението на COVID-19.

2.2. Изпълнението на неданъчните приходи, приети със ЗДБРБ за 2020 г., е 2 065 232,3 хил. лв., което представлява 97,4 на сто спрямо разчетените 2 119 812,7 хил. лв. и 8,0 на сто от общите приходи, помощи и дарения по ДБ за 2020 г. Съгласно отговор от одитираната организация, основната причина за неизпълнението на неданъчните приходи е намаляването на икономическата дейност в страната вследствие прилагането на противоепидемични мерки за преодоляване разпространението на COVID-19, като неизпълнението на неданъчните приходи е в резултат от:

а) по-ниска събираемост на ТОЛ и други пътни такси поради намален пътен трафик (Министерство на регионалното развитие и благоустройството);

б) нереализиране на приходи от държавните културни институти (МК);

в) неизпълнение на приходите от съдебни такси поради затруднена събираемост на вземанията на органите на съдебната власт по влезли в сила актове, както и възстановяване до 50 на сто от първоначално внесената държавна такса при постигане на съвместна спогодба (Висш съдебен съвет);

г) спад на приходи от държавни такси поради ограничаване издаването на визи на чужди граждани и от извършването на други консулски услуги (Министерство на външните работи);

д) неизпълнение на приходите от държавни такси поради неусвоен ресурс в редица радиочестотни обхвати от предприятията поради забава в приемането (на 25.03.2020 г.) измененията на Тарифата за таксите, които се събират от КРС по Закона за електронните съобщения (КРС);

е) по-нисък размер на реализирани приходи от практическо обучение, квалификационна дейност и педагогически услуги, извънучилищни дейности, дейности по отдых и възстановяване, неизпълнение на приходите от наеми на имущество и преустановяване на договори за наем (МОН);

ж) неизпълнение на приходите от държавни такси, събирани от ИА „Автомобилна администрация“ и от ГД „Главна въздухоплавателна администрация“, както и на приходите от концесии поради отлагане на плащането на дължимата за 2020 г. вноса по годишното концесионно възнаграждение по концесионния договор за летища Варна и Бургас за следващата година (МТИТС);²³

з) неизпълнение на приходи от концесии на морски плажове поради намаляване на дължимите концесионни възнаграждения за 2020 г. (МТ);

и) нисък процент на събраните приходи от такси поради малък брой подадени жалби през периода, намаляване на подадените уведомления за концентрации между предприятия, както и затруднения при събирането на наложените глоби и имуществени санкции (КЗК);

й) начина на отчитане на внесения данък върху добавената от стопанската дейност на ПРБ по ДБ и на принудително събираните от Териториалната дирекция на Националната агенция за приходите публични държавни вземания.

2.3. Приходите от помощи и дарения са в размер на 18 709,3 хил. лв. и представляват 0,1 на сто от общо отчетените приходи, помощи и дарения по ДБ за 2020 г.

Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2020 г. Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2020 г. приходи, помощи и дарения е 102,8 на сто, което се дължи на преизпълнение на планираните данъчни приходи, както и на получени помощи и дарения. Отчетените приходи по ЦБ представляват 92,6 на сто от приходите, помощите и даренията по ДБ за 2020 г.

3. Степен на изпълнение на разходите, бюджетните взаимоотношения и вноската в Европейския съюз за 2020 г.

В ОИДБРБ за 2020 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноса в общия бюджет на ЕС са в размер на 29 986 826,5 хил. лв., като изпълнението е 98,9 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2020 г. или с 346 167,1 хил. лв. по-малко от планираното.^{24, 25}

²³ Одитно доказателство № 6

²⁴ Планираните със ЗДБРБ за 2020 г. разходи, бюджетни взаимоотношения (трансфери) нето и вноса в общия бюджет на ЕС са в размер на 30 332 993,6 хил. лв.

²⁵ Одитно доказателство № 2

3.1. Отчетените разходи (без трансфери и вноска за ЕС) по ДБ за 2020 г. (13 755 696,9 хил. лв.) са с 1 511 372,9 хил. лв. по-малко от приетите със ЗДБРБ за 2020 г. Разходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2020 г.²⁶

Таблица № 2

№	Показатели	ЗДБРБ 2020 г. (хил. лв.)	Отчет ДБ 2020 г. (хил. лв.)	Разлика к.4-к.3	Изпълнение, % к.4/к.3
1	2	3	4	5	6
П.	РАЗХОДИ	15 267 069,8	13 755 696,9	-1 511 372,9	90,1%
1.	Текущи разходи	11 890 494,7	11 675 883,1	-214 611,6	98,2%
1.1.	Нелихвени разходи	11 198 853,9	11 090 613,1	-108 240,8	99,0%
1.1.1.	в т.ч. Персонал	5 783 150,0	5 819 614,4	36 464,4	100,6%
1.2.	Лихви ²⁷	691 640,8	585 270,0	-106 370,8	84,6%

Източник: ЗДБРБ за 2020 г.; ОИДБРБ за 2020 г.

3.1.1. С годишния закон за ДБ на РБ могат да се определят лимити за разходи за персонал по бюджетите на ПРБ по ДБ.²⁸ За 2020 г. са утвърдени разходи за персонал по министерства и ведомства, които следва да се извършват до определения размер, с изключение на делегираните бюджети.²⁹ Промени на утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. разходи за персонал по ПРБ се извършват с нормативен акт на МС³⁰ при структурни промени, за дейности, свързани с превенция на разпространението на COVID-19, лечението на заразените или ограничаване на последствията от пандемията, както и при компенсирани промени между бюджети; или от министъра на финансите,³¹ когато разходите за персонал са за сметка на: получени средства от помощи и дарения; по международни договори и програми; проекти, финансирани от средства от ЕС; получени трансфери от други бюджети, които не са част от ДБ и др.³²

През одитирания период промените на разходите за персонал спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. по реда на чл. 76 от ЗДБРБ за 2020 г. са във връзка с:³³

- увеличение на разходите за персонал на органи и администрации, които са натоварени с дейности по овладяване на пандемията и последствията от COVID-19;
- средствата за социално-битово и културно обслужване на персонала, които със ЗДБРБ за 2020 г. са предвидени като средства за издръжка;³⁴
- програмите в изпълнение на Националния план за действие по заетостта през 2020 г. и за възнаграждения на приемните семейства по Закона за закрила на детето³⁵ (МТСП);
- увеличение на разходите за персонал в ПРБ, които прилагат система на делегиран бюджет (МК);
- получени трансфери от НЗОК за здравноосигурителни плащания по договори, сключени между НЗОК и лечебни заведения – разпоредители с бюджет в системите на МС, МО, МВР и МТИТС;
- възстановени средства по проекти, финансирани със средства от ЕС;³⁶

²⁶ Одитно доказателство № 4

²⁷ Лихвите по външните заеми по ДБ са 422 366,2 хил. лв., а по вътрешните са 162 903,8 хил. лв.

²⁸ чл. 86, ал. 4 от ЗПФ

²⁹ чл. 76, ал. 1 от ЗДБРБ за 2020 г.

³⁰ чл. 76, ал. 2 от ЗДБРБ за 2020 г.

³¹ чл. 76, ал. 5 и ал. 6 от ЗДБРБ за 2020 г.

³² Получени трансфери от бюджети по ДБ в годишен размер на увеличението до 2 млн. лв.; средства по програми за развитие на предучилищното и училищното образование; разходи за изпълнение на Националния план за действие по заетостта и за възнаграждения на приемните семейства по Закона за закрила на детето; разходи за социално-битово и културно обслужване на персонала и за допълнителни плащания по Закона за дипломатическата служба с характер на плащания за персонала и свързаните с тях осигурителни вноски и данъци

³³ Одитно доказателство № 6

³⁴ чл. 35 от ПМС № 381 от 2019 г. за изпълнение на държавния бюджет на РБ за 2020 г.

³⁵ чл. 76, ал. 5, т. 6 от ЗДБРБ за 2020 г.

- одобрени допълнителни разходи за персонал с ПМС.³⁷

При три ПРБ³⁸ не са извършвани промени на показателя „Разходи за персонал“ през 2020 г.³⁹

3.1.2. Отчетени са предоставени субсидии и други текущи трансфери (субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия, за юридически лица с нестопанска цел и за финансови институции) в размер на 1 306 101,9 хил. лв., които са с 217 124,0 хил. лв. повече от планираните.

3.1.2.1. Превишението на отчетените разходи за субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия (1 189 117,2 хил. лв.), спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. (989 140,6 хил. лв.), е в резултат на:⁴⁰

- одобрени допълнителни разходи⁴¹ за лечебните заведения за болнична помощ за поддържане готовността им за оказване на медицинска помощ при обявена извънредна епидемична обстановка и за осигуряване на равнопоставен достъп на гражданите до медицинска помощ (МЗ);

- одобрени допълнителни разходи за изплащане на безвъзмездни средства на лица, предоставящи туроператорска и туристическа агентска дейност (МТ);⁴²

- одобрени допълнителни разходи за подпомагане на земеделски стопани⁴³ и за финансиране на разходи за ДДС на общини по одобрени за подпомагане проекти по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013 г. и 2014 – 2020 г. и по Програмата за морско дело и рибарство 2014 – 2020 г.⁴⁴ (ДФЗ);⁴⁵

- одобрени допълнителни разходи за извършвана от „Български пощи“ ЕАД услуга от общ икономически интерес по разпространение на периодични печатни издания⁴⁶ и допълнителни разходи⁴⁷ от резерва за непредвидени и/или неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия (МТИТС);

- извършени вътрешнокомпенсирани промени на разходите по бюджета на МТСП по сключени договори за изпълнение на Националния план за действие по заетостта през 2020 г., за осигуряване на средства, необходими за изпълнението на политиките на Агенцията за хората с увреждания, както и за финансирането на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания по Закона за хората с увреждания;

- одобрени допълнителни разходи⁴⁸ за финансова подкрепа на програми и проекти за частни организации и дейци в областта на културата и изкуствата и извършени вътрешнокомпенсирани промени с оглед осигуряване на финансова подкрепа на български творци и артисти, пряко засегнати от противоепидемичните мерки (МК);

- извършена компенсирана промяна по бюджета на МЕ за 2020 г. за сметка на намалението на показател „Капиталови трансфери“ във връзка с изпълнението на актуализираната Годишна програма за 2020 г. за дейността на ДП „Радиоактивни отпадъци“;

³⁶ чл. 76, ал. 5, т. 7 от ЗДБРБ за 2020 г. – МТИТС по ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“

³⁷ ПМС №№ 190, 250, 349 и 352 от 2020 г. за МВР; ПМС №№ 200 и 238 от 2020 г. за МП; ПМС №№ 228 и 383 от 2020 г. за НСО; ПМС № 36 от 2020 г. за НСИ; ПМС № 33 от 2020 г. за ВСС.

³⁸ Конституционен съд, КЗЛД и КПКОНПИ

³⁹ Одитно доказателство № 7

⁴⁰ Одитно доказателство № 6

⁴¹ ПМС №№ 173, 198, 385 и 401 от 2020 г.

⁴² в размер на 4 на сто от оборота им без ДДС за 2019 г. съгласно ПМС № 380 от 2020 г.

⁴³ ПМС №№ 187 и 248 от 2020 г.

⁴⁴ ПМС №№ 47, 129 и 282 от 2020 г.

⁴⁵ Одитно доказателство № 18, спр. 3

⁴⁶ ПМС № 114 от 2020 г.

⁴⁷ ПМС № 250 от 2020 г.

⁴⁸ ПМС № 177 от 2020 г.

- допълнително одобрени средства по бюджета на МОН за 2020 г. за: финансиране по Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“; извършване на анализ на организирането и провеждането на дейностите по интереси в училищата и между институциите; развитие на българистиката и програмно-конкурсно финансиране на научни проекти по договори с нефинансови предприятия; осигуряване на познавателни книжки, учебници, достъп до електронно четими учебници, учебни комплекти и учебни помагала за децата и учениците от I до VII клас в частните училища и частни детски градини;⁴⁹ средства за разплащане на извършени доставки по схема „Училищен плод“ за частни детски градини и училища съгласно РМС № 562/2020 г.

3.1.2.2. Превишението на отчетените разходи за субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел (115 862,6 хил. лв.), спрямо утвърдените (98 152,3 хил. лв.), е във връзка с:⁵⁰

- одобрени допълнителни разходи,⁵¹ извършени вътрешни компенсирани промени по бюджета на МЗ и получени дарения за Българския Червен кръст за закупуване на хранителни продукти за лица, засегнати от епидемичната обстановка вследствие на COVID-19, които не получават социални помощи по реда на Закона за социално подпомагане и не са включени в списъците за подпомагане с храни по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане, както и за други дейности, осъществявани от БЧК;

- извършени вътрешнокомпенсирани промени във връзка с изпълнение на програми и проекти за подобряване условията на труд, по договори за обучение на национално представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, за финансиране на проекти на неправителствени организации за рехабилитация и интеграция на хора с увреждания по Закона за хората с увреждания, както и за проекти в областта на социалното подпомагане и услуги, извършвани от доставчици на социални услуги от фонд „Социална закрила“ (МТСП);

- одобрени допълнителни разходи⁵² и извършени вътрешнокомпенсирани промени с цел осигуряване на финансова подкрепа за творци и частни културни организации (МК);

- реструктуриране на разходи за изплащане на държавни помощи (ДФЗ).

3.1.2.3. Отчетените разходи за субсидии и други текущи трансфери за финансови институции в размер на 1 122,1 хил. лв. са с 562,9 хил. лв. по-малко спрямо приетите със ЗДБРБ за 2020 г. поради одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МЗ за сметка на икономии на разходи и/или трансфери по бюджетите на други ПРБ по ДБ за 2020 г. (МФ) за финансиране на дейности, свързани с превенция на разпространението, лечението на заразените лица или ограничаване на последствията от COVID-19.⁵³

3.1.3. Отчетените „Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата“ по ДБ в размер на 1 218 100,4 хил. лв. са със 165 192,8 хил. лв. по-малко от приетите със ЗДБРБ за 2020 г. (1 383 293,2 хил. лв.). Съгласно отговор от одитираната организация неизпълнението се дължи на:⁵⁴

- извършени промени във връзка с предоставени трансфери към общини, министерства и ведомства по сключени договори по Националния план за действие по заетостта през 2020 г., Механизъм лична помощ, проекти по Закона за хората с увреждания и други (МТСП);⁵⁵

- отлагане на спортни прояви, вкл. Олимпийските игри в Токио (ММС);

⁴⁹ ПМС № 79 от 2016 г.

⁵⁰ Одитно доказателство № 6

⁵¹ ПМС № 108 от 2020 г.

⁵² ПМС № 177 от 2020 г.

⁵³ ПМС № 402 от 2020 г.; Одитно доказателство № 6

⁵⁴ Одитно доказателство № 6

⁵⁵ проект „Обществени трапезарии“, Целева програма „Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация – 2020 г.“

- одобрени допълнителни разходи по бюджета на МЗ за сметка на икономии на разходи и/или трансфери по бюджетите на други ПРБ по ДБ за 2020 г. и вътрешнокомпенсирани промени на утвърдените разходи (МС и МФ);⁵⁶

- отчитането на дейностите по асистирана репродукция от лечебните заведения и броя връчени заповеди за финансиране на процедури в съответните лечебни заведения (МЗ).

Приетите със ЗДБРБ за 2020 г. и включени в отчета четири⁵⁷ разходни показателя обхващат съответно 75,3 на сто и 76,5 на сто от текущите разходи по ДБ. Освен тях в общата стойност на показателя „Текущи разходи“ се съдържат по закон 2 943 432,8 хил. лв. и по отчет 2 746 796,4 хил. лв.⁵⁸ разходи, които по икономическия си характер са свързани с издръжка на бюджетните организации, стипендии, членски внос, участие в международни организации и други.⁵⁹

3.2. В ОИДБРБ за 2020 г. са отразени капиталови разходи в размер на 1 988 787,8 хил. лв., като изпълнението на показателя е 61,2 на сто спрямо планираните 3 247 762,0 хил. лв. Отчетените разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт са в размер на 1 592 224,7 хил. лв. и са с 1 233 678,0 хил. лв. по-малко спрямо планираните. Неизпълнението на утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт е свързано с:⁶⁰

- възстановени разходи от 2019 г., поради отпаднала необходимост от доставка на въздухоплавателно средство за изпълнение на полети със специално предназначение (МТИТС);⁶¹

- реструктуриране на капиталови разходи с цел одобряване на допълнителни разходи/трансфери за осигуряване на ефективни противоепидемични мерки за лечение, превенция и ограничаване разпространението на COVID-19 за сметка на икономии на разходи и/или трансфери по бюджетите на ПРБ по ДБ за 2020 г. (МТИТС, МЕ, ДАЕУ, КПКОНПИ, КЕВР и ДКСИ);⁶²

- неусвояване на предвидените средства за сканираща, копирна и компютърна техника при въвеждане на Единна информационна система в съдилищата през 2020 г. и процедурни обстоятелства при провеждане на обществени поръчки (ВСС);

- реструктуриране на капиталови разходи за разходи за издръжка и други текущи разходи (МЕ), финансова подкрепа на български творци и артисти, пряко засегнати от противоепидемичните мерки (МК) и разходи за субсидии за държавни помощи (ДФЗ);

- нереализирани разходи в областта на електронното управление, както и извършване на разходи в размер по-нисък спрямо прогнозния (КФН).

Капиталовите трансфери в ОИДБРБ за 2020 г. са в размер на 396 563,1 хил. лв. и са с 25 296,2 хил. лв. по-малко от планираните 421 859,3 хил. лв. Неизпълнението се дължи на реструктуриране на разходите за осигуряване на средства за:⁶³

- изпълнение на актуализираната Годишна програма за 2020 г. за дейността на ДП „Радиоактивни отпадъци“ и за предоставяне на трансфер на общини, в района на които се експлоатира или е одобрено/разрешено изграждането на съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци, които могат да получават финансиране за проекти и дейности за устройство и развитие на територията на основание разпоредбите на Закона за безопасно

⁵⁶ ПМС №№ 284, 315 и 342 от 2020 г.

⁵⁷ Раздел II Разходи, т. 1.1. Персонал, т. 1.2. Субсидии и други текущи трансфери, т. 1.3. Лихви и т. 1.4. Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата

⁵⁸ КФП 2020 г., Раздел II Разходи, ДБ – отчет, редове 1.2, 1.3, 1.5 и 1.8

⁵⁹ Одитно доказателство № 2

⁶⁰ Одитно доказателство № 6

⁶¹ § 1 от ПЗР на ПМС № 43 от 2020 г.

⁶² ПМС №№ 342, 346 и 402 от 2020 г.

⁶³ Одитно доказателство № 6

използване на ядрената енергия и Наредбата за реда за установяване, събиране, разходване и контрол на средствата и за размера на дължимите вноски във фонд „Радиоактивни отпадъци“, както и за ефективни противоепидемични мерки за лечение, превенция и ограничаване разпространението на COVID-19 за сметка на икономии на разходи и/или трансфери по бюджетите на ПРБ по ДБ за 2020 г. (МЕ);⁶⁴

- обезпечаване на разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт и възстановени средства по сключен договор за предходната година (ММС).

3.3. Показателят „Прираст на държавния резерв“ представлява нетен резултат от извършените разходи за попълване на държавния резерв (142 145,8 хил. лв.), намалени с постъпленията от продажба на държавния резерв (88 383,6 хил. лв.). Разходите са отчетени⁶⁵ по бюджета на Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“.⁶⁶

Извършените разходи по показателя „Прираст на държавния резерв“ (53 762,2 хил. лв.) достигат изпълнение от 279,5 на сто и са с 34 529,1 хил. лв. повече от разчетените. Съгласно отговор на одитираната организация, превишението на отчетения прираст на държавния резерв спрямо утвърдения със ЗДБРБ за 2020 г. е във връзка с изпълнението на ангажиментите на страната, произтичащи от пълноправното ѝ членство в ЕС и директива на Съвета 2009/119/ЕС⁶⁷, както и извършени вътрешно компенсирани промени⁶⁸ по бюджета на Агенцията.⁶⁹

3.4. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са 37 263,8 хил. лв., с 8 783,8 хил. лв. повече от планираните 28 480 хил. лв. Превишението се дължи на одобрени допълнителни разходи⁷⁰ за участие на Република България при набиране на средства за Доверителния фонд на Международния валутен фонд за предотвратяване и ограничаване на щетите от бедствия, извършване на плащане по Актуализираното общо споразумение за създаване на рамка за управлението и условията на Механизма за бежанците в Турция и финансиране на проект за изграждането на нов български образователен и културен център в Унгария (МВНР), както и предоставени средства по национални програми на българските неделни училища в чужбина (МОН)⁷¹ и отрицателни лихви по сметките в БНБ на Европейската комисия (ЕК) за собствените ресурси и на Европейския фонд за развитие.⁷²

3.5. Със ЗДБРБ за 2020 г. е приет „Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи“ в размер на 81 100 хил. лв. Предвиденият резерв, разчетен по ЦБ, е 80 000 хил. лв. и е предназначен за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия. Одобрените разходи по ДБ (по бюджети на министерствата и ведомствата) за 2020 г. за сметка на резерва са в размер на 30 491,1 хил. лв. По бюджетите на общините, като трансфери за други целеви разходи са предоставени средства в размер на 49 643,1 хил. лв.⁷³

По бюджетите на съдебната власт и НС за 2020 г. като резерв за непредвидени и/или неотложни разходи са планирани съответно 600 хил. лв. и 500 хил. лв. През отчетната година по

⁶⁴ ПМС № 346 от 2020 г.

⁶⁵ по реда, определен с чл. 54 от ПМС № 381 от 2019 г.

⁶⁶ **Одитно доказателство № 2**, прил. 2

⁶⁷ С ПМС № 318 от 2020 г. одобрени допълнителни разходи по бюджета на ПРБ за 2020 г. в размер на 30 000 хил. лв. за закупуване на необходими за преодоляване на последиците от кризисната ситуация свързана с COVID 19 държавни резерви.

⁶⁸ за сметка на намаление на ведомствените разходи по показател „Капиталови разходи“ са увеличени с 4 500 хил. лв. администрираните разходи по показател „Плащания за ползване на държавния резерв“ поради неизпълнение на капиталовата програма на Агенцията.

⁶⁹ **Одитно доказателство № 6**

⁷⁰ ПМС №№ 128, 138 и 390 от 2020 г.

⁷¹ **Одитно доказателство № 6**

⁷² **Одитно доказателство № 4**

⁷³ Съгласно чл. 43, ал. 3 от ЗПФ, резервът за непредвидени и/или неотложни разходи по централния бюджет се разходва въз основа на акт на МС

бюджетите на НС и съдебната власт са изразходени средства за сметка на резерва за непредвидени и/или неотложни разходи в размер съответно 4,3 хил. лв. и 374,7 хил. лв.⁷⁴

3.6. В раздел „Бюджетни взаимоотношения (трансфери) – нето“ по ДБ са отчетени 14 935 679,1 хил. лв. Сумата представлява нетен резултат от предоставените и получените трансфери и възстановени временни безлихвени заеми от/за ЦБ (нето) и е с 1 267 137,6 хил. лв. по-голяма от утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. трансфери.⁷⁵

3.6.1. По показателя „Предоставени трансфери“ по ДБ са отчетени 15 089 692,5 хил. лв., или 110,2 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2020 г.

В повече са предоставени трансфери на:

- общините – с 1 284 381,2 хил. лв. в резултат от извършени промени на бюджетните взаимоотношения на общините с ЦБ в изпълнение на постановления на МС;⁷⁶ както и предоставени трансфери на общините от министерства;⁷⁷

- Държавното обществено осигуряване (ДОО) – поради предоставяне на допълнителен трансфер от ЦБ за покриване недостига на средства по бюджета на ДОО;

- Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) – във връзка с получен трансфер от ДАЕУ за разработване на софтуер;⁷⁸

- БАН – одобрени чрез бюджета на МОН допълнителни разходи/трансфери с постановления на МС⁷⁹ за изплащане на допълнителни стипендии на докторантите в редовна форма на обучение и за изследване върху поляризацията и конфликтите в българското общество, както и компенсирани промени за предоставяне на средства за неотложни ремонти. Превишението на отчетените спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. предоставени трансфери за БАН от Министерството на околната среда и водите (МОСВ), е във връзка с допълнителното финансиране на дейности на Института по океанология към БАН;

- ДВУ – одобрени чрез бюджета на МОН допълнителни разходи/трансфери за допълнителни стипендии на докторантите и студентите в редовна форма на обучение, за изплащане на минимални диференцирани размери на паричните средства за физическо възпитание и спорт и за ремонтни дейности;

- БТА – за осигуряване на допълнителни технически средства и устройства за събиране, съхраняване, обработване и разпространение на информацията и организиране на мероприятия онлайн.⁸⁰

В размер по-малък от приетия със ЗДБРБ за 2020 г., са предоставени трансфери за:⁸¹

- сметката за средствата от ЕС на Националния фонд (НФ) с 568 926,2 хил. лв., поради изплащане през декември 2019 г. на задължения към ЕК, предвидени за плащане в рамките на 2020 г., както и реализиране на мерки за противодействие на COVID-19,⁸² при които не е необходимо осигуряване на национално съфинансиране;⁸³

- сметката за средствата от ЕС на ДФЗ с 87 650,9 хил. лв. във връзка с утвърждаване на актуализирани годишни разчети за средствата от ЕС на ДФЗ за 2020 г.;⁸⁴

- Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“ с 18 779,0 хил. лв.⁸⁵ поради по-нисък от първоначално планирания брой язовири, приети през 2020 г., който се

⁷⁴ Одитни доказателства № 6 и № 2

⁷⁵ 13 668 541,5 хил. лв.

⁷⁶ Одитно доказателство № 8

⁷⁷ Одитно доказателство № 2, раздел III, ред 1.1.2

⁷⁸ Одитно доказателство № 6

⁷⁹ ПМС №№ 103 и 411 от 2020 г.

⁸⁰ ПМС № 360 от 2020 г.

⁸¹ Одитно доказателство № 6, писмо от 05.08.2021 г.

⁸² REACT-EU

⁸³ Одитни доказателства № 6, писмо от 18.08.2021 г. и № 2

⁸⁴ С РМС № 904 от 2020 г. на основание чл. 78, ал. 3 от ЗДБРБ за 2020 г.

⁸⁵ при разчетени 22 398,8 хил. лв.

дължи на необходимото технологично време за административни процедури и готовността на общините и областните управи за предаване на язовирите.

3.6.2. По показателя „Получени трансфери“ по ДБ са отчетени 161 261,1 хил. лв., при планирани 18 932,2 хил. лв. със ЗДБРБ за 2020 г. В повече са получени трансфери от ДОО със 758,5 хил. лв. и от НЗОК със 106 704,5 хил. лв.

При планирани 7 400 хил. лв., получените трансфери от ДОО са в общ размер на 8 158,5 хил. лв. и са предназначени за:⁸⁶

- дейности по предотвратяване на трудовите злополуки и професионалните болести, диагностика на професионалните болести,⁸⁷ които се предоставят от бюджета на ДОО във фонд „Условия на труд“ към министъра на труда и социалната политика,⁸⁸ на база реално усвоените средства за тези дейности, в размер на 3 799,4 хил. лв. (МТСП);

- парични помощи за помощно-технически средства, свързани с увреждане на осигурените лица⁸⁹ – 3 150,0 хил. лв. (МЗ);

- одит на нетните разходи, както и на разходите за инвестиции от извършване на обществената услуга по изплащане на пенсиите⁹⁰ в размер на 22,5 хил. лв. (МТИТС);

- изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация на правоимащи лица за 2020 г. на основание договор между НОИ и Военномедицинска академия (ВМА), гр. София⁹¹ – 1 186,6 хил. лв. (МО).

При планирани 5 532,2 хил. лв., получените трансфери от НЗОК в общ размер на 112 236,7 хил. лв. са във връзка със здравноосигурителни плащания по сключени договори за извършена болнична помощ между лечебни заведения към разпоредители с бюджет (МО, МВР и МТИТС) и НЗОК,⁹² както и предоставен трансфер за такса за обслужване събирането на здравноосигурителни вноски от Националната агенция за приходите (МФ).^{93, 94}

Получените трансфери от ПУДООС за разпоредители с бюджет⁹⁵ са 10 841,4 хил. лв., при планирани 6 000 хил. лв. или с 4 841,4 хил. лв. повече, за финансиране на проекти за опазване на околната среда въз основа на решения на управителния съвет на предприятието.⁹⁶

3.7. Вноската на РБ в общия бюджет на ЕС за 2020 г. е 1 295 450,5 хил. лв. или 92,7 на сто от планираната.⁹⁷ Формира се от следните компоненти:⁹⁸ ресурс на база брутен национален доход – 861 107,8 хил. лв.; традиционни собствени ресурси (мита) в размер на 170 590,3 хил. лв.; ресурс на база данък върху добавената стойност (ДДС) – 163 154,0 хил. лв.; участие на РБългария във финансирането на механизма за корекцията в полза на Обединеното кралство – 91 032,9 хил. лв. и участие във финансирането за брутно намаляване за Нидерландия, Швеция, Дания и Австрия – 9 565,5 хил. лв.

Разходите, бюджетните взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2020 г. В ОИДБРБ за 2020 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноска в общия бюджет на ЕС са изпълнени на 98,9 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2020 г. или с 346 167,1 хил. лв. по-малко от планираните за годината.

⁸⁶ **Одитно доказателство № 6**

⁸⁷ чл. 24, т. 3 и т. 4 от Кодекса за социално осигуряване (КСО)

⁸⁸ Съгласно чл. 1, ал. 2, т. III.2.1.1. от ЗДБРБ за 2020 г. са определени 4 000,0 хил. лв.

⁸⁹ чл. 11, ал. 1, т. 2, б. „в“; чл. 12., ал. 1, т. 4; чл. 13, ал. 1, т. 3 от КСО

⁹⁰ Съгласно чл. 1, ал. 2, т. III.2.1.2. от ЗДБРБ за 2020 г. са определени 250,0 хил. лв.

⁹¹ Средства за тази дейност не са предвидени съгласно ЗДБРБ за 2020 г.

⁹² съгласно § 4 от ПЗР на Закона за бюджета на НЗОК за 2020 г.

⁹³ чл. 24, т. 6 от Закона за здравното осигуряване, отм., ДВ, бр. 103 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.

⁹⁴ **Одитно доказателство № 6**

⁹⁵ МОСВ

⁹⁶ **Одитно доказателство № 6**

⁹⁷ в ЗДБРБ за 2020 г.

⁹⁸ **Одитно доказателство № 2**, прил. 2

4. Отчетеното бюджетно салдо по ДБ за 2020 г. е отрицателно и е в размер на (-4 132 831,7) хил. лв. Със ЗДБРБ, обнародван на 20.12.2019 г., е утвърден излишък в размер на 62 384,6 хил. лв. През одитирания период са извършени пет изменения и допълнения на ЗДБРБ.⁹⁹ В резултат на измененията бюджетното салдо става (- 3 451 459,5) хил. лв.,¹⁰⁰ съответно (-5 187 155,0) хил. лв.¹⁰¹

Отчетеният бюджетен дефицит е 4 132 831,7 хил. лв. при първоначално утвърден излишък от 62 384,6 хил. лв. и е с 1 054 323,3 хил. лв. по-малък от утвърдения с последното изменение на ЗДБРБ за 2020 г., направено с §6 от ЗДБРБ за 2021 г., обн. ДВ бр. 104 от 08.12.2020 г.

5. Финансирането на бюджетното салдо включва постъпленията и плащанията, произтичащи от: поемането и погасяването на дълга; постъпленията от приватизация; операциите с чужди средства; операциите по придобиването и реализирането на финансови активи и пасиви, несвързани с приходи и разходи, както и изменението в наличността на паричните средства за съответната бюджетна година, вкл. от преоценка на наличните парични средства в чуждестранна валута.

В ОИДБРБ за 2020 г. *операциите в частта на финансирането (нето)* са в размер на 4 132 831,7 хил. лв., в т.ч. *външно финансиране (нето)* в размер на 5 260 466,2 хил. лв., *вътрешно финансиране (нето)* в размер на (-1 128 703,3) хил. лв. и *приватизация* 1 068,8 хил. лв.

В ОИДБРБ за 2020 г. приходите и разходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2020 г. Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2020 г. приходи, помощи и дарения е 102,8 на сто, което се дължи на преизпълнение на планираните данъчни приходи, както и получени помощи и дарения. Отчетените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноски в общия бюджет на ЕС представляват 98,9 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2020 г. или с 346 167,1 хил. лв. по-малко от планираните за годината. Бюджетното салдо по ДБ за 2020 г. е отрицателно и е с 1 054 323,3 хил. лв. по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2020 г. Операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 4 132 831,7 хил. лв.

6. Показатели по Консолидираната фискална програма

6.1. Отчетени приходи по КФП за 2020 г.

През 2020 г. по КФП са реализирани *Приходи, помощи и дарения* в размер на 44 317 728,7 хил. лв., което е с 269 144,1 хил. лв. или с 0,6 на сто повече спрямо предходната година.

Най-голям дял акумулирани приходи, 25 853 994,8 хил. лв. (58,3 на сто), се падат на ДБ. От тях ЦБ е с 23 950 316,8 хил. лв. реализирани приходи, като 99,2 на сто (23 770 053,3 хил. лв.) са от данъци, а приходите на министерства и ведомства са в размер на 1 804 035,0 хил. лв. или 4,1 на сто от общия размер на приходите по КФП.

Таблица № 3

Основни показатели по КФП	2019 г.		2020 г.		Разлика (хил. лв.) к.4-к.2	Изменение (%) к.6/к.2
	Отчетни данни (хил. лв.)	Отн. дял в %	Отчетни данни (хил. лв.)	Отн. дял в %		
1	2	3	4	5	6	7
Приходи, помощи и дарения, от тях:	44 048 584,6		44 317 728,8		269 144,1	0,6%
Държавен бюджет	26 006 183,3	59,0%	25 853 994,8	58,3%	-152 188,5	-0,6%

⁹⁹ ДВ бр. 28 от 24.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г.; ДВ бр. 34 от 9.04.2020 г., в сила от 9.04.2020 г.; ДВ бр. 60 от 7.07.2020 г., в сила от 7.07.2020 г.; ДВ бр. 98 от 17.11.2020 г., в сила от 17.11.2020 г.; ДВ бр. 104 от 8.12.2020 г., в сила от 8.12.2020 г.

¹⁰⁰ изм. и доп., бр. 34 от 09.04.2020 г., в сила от 09.04.2020 г.

¹⁰¹ изм. и доп., бр. 104 от 08.12.2020 г., в сила от 08.12.2020 г.

Основни показатели по КФП	2019 г.		2020 г.		Разлика (хил. лв.) к.4-к.2	Изменение (%) к.6/к.2
	Отчетни данни (хил. лв.)	Отн. дял в %	Отчетни данни (хил. лв.)	Отн. дял в %		
1	2	3	4	5	6	7
Централен бюджет	23 944 522,8	54,4%	23 950 316,8	54,0%	5 794,0	0,024%
Министерства и ведомства	1 950 476,3	4,4%	1 804 035,0	4,1%	-146 441,3	-7,5%

Източник: КФП 2019 г.; КФП 2020 г.

Общият размер на данъчните приходи е 35 848 252,9 хил. лв., които представляват 80,9 на сто от отчетените Приходи, помощи и дарения по КФП.

През 2020 г. е отчетено нарастване на постъпленията от данъци, спрямо 2019 г. с 567 635,3 хил. лв., с изключение на приходите от данък върху добавената стойност, акцизи, мита и митнически такси, при които е отчетено намаление.

С най-висок относителен дял в данъчните приходи са приходите от данък върху добавената стойност и приходите на общественото осигуряване (с 30,7 на сто), следвани от приходите от акцизи (15,2 на сто).

Неданъчните приходи в размер на 5 773 099,3 хил. лв. съставляват 13,0 на сто от общо събраните Приходи, помощи и дарения по КФП и са с 530 167,5 хил. лв. по-малко в сравнение с 2019 г. От тях с най-голям относителен дял са приходите от държавни, общински и съдебни такси в размер на 2 034 569,0 хил. лв., следвани от други неданъчни приходи в размер на 1 176 310,0 хил. лв. и постъпления от продажба на нефинансови активи в размер на 1 058 650,3 хил. лв.

Спрямо 2019 г. е отчетено нарастване само на постъпленията от продажбата на нефинансови активи, като част от неданъчните приходи.

От помощи и дарения са реализирани 2 696 376,5 хил. лв., което е с 231 676,3 хил. лв. повече от 2019 г.

6.2. Отчетени разходи по КФП за 2020 г.

През одитирания период по показателя II. Разходи и вноска за бюджета на ЕС на КФП са отчетени с 2 649 378,5 хил. лв. (5,9 на сто повече в сравнение с предходната година), или разходите са увеличени от 45 201 027,0 хил. лв. през 2019 г. до 47 850 405,5 хил. лв. през 2020 г. Това се дължи на отчетените повече разходи в сравнение с предходния период от: ЦБ с 0,6 на сто; НС с 12,0 на сто; СП с 8,3 на сто; съдебната власт с 9,6 на сто; социалните и здравноосигурителните фондове с 18,4 на сто; общини с 4,1 на сто; ДВУ с 3,1 на сто; БАН с 5,3 на сто; БНР с 3,4 на сто; средства от ЕС-ЦУ и СОФ (без НФ-ДМП)¹⁰² с 10,1 на сто и средства от ЕС на общините с 13,3 на сто.

Таблица № 4

II. Разходи и вноска за ЕС (хил. лв.)	КФП ¹⁰³	Държавен бюджет	в т.ч. Централен бюджет	Министерства и ведомства	Народно събрание	Сметна палата	Съдебна власт	СО, в т.ч. ДОО, ФГВРС, НЗОК, УПФ	Общини
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2019 г.	45 201 027,0	15 670 789,8	2 345 892,0	12 548 126,9	64 839,1	18 182,2	693 749,7	16 022 734,0	7 020 549,7
2020 г.	47 850 405,5	15 051 147,3	2 358 925,7	11 839 465,1	72 632,0	19 696,1	760 428,4	18 965 074,4	7 309 451,4
2020-2019	2 649 378,5	-619 642,5	13 033,7	-708 661,8	7 792,9	1 513,9	66 678,7	2 942 340,4	288 901,7
2020/2019	5,9%	-4,0%	0,6%	-5,6%	12,0%	8,3%	9,6%	18,4%	4,1%

II. Разходи и вноска за	ДВУ	БАН	БНР	БНТ	БТА	ПУДООС, ДП УСЯ,	Средства от ЕС-ЦУ	Средства от ЕС на	Ср. от ДМП	Сметки за чужди
-------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----------------	-------------------	-------------------	------------	-----------------

¹⁰² Социалноосигурителни фондове (без Национален фонд и Други международни програми)

¹⁰³ В посочената обща сума на разходите по КФП за 2019 г. и 2020 г. са включени разходи съответно в размер на 43 832,2 хил. лв. и 45 100,5 хил. лв. на ССА – икономическо обособено лице по чл. 13, ал. 4 от ЗПФ

ЕС (хил. лв.)						ДП НПС Фонд СЕЛС	и СОФ (без НФ- ДМП)	общините общо	общо, вкл. НФ- ДМП	средства
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
2019 г.	868 275,8	148 982,7	46 645,5	74 317,4	7 516,2	2 109 940,8	2 070 235,8	1 067 559,1	48 976,2	671,8
2020 г.	894 930,2	156 869,2	48 214,3	72 578,6	7 179,5	1 792 759,1	2 279 902,1	1 209 288,6	17 398,3	511,8
2020-2019	26 654,4	7 886,5	1 568,8	-1 738,8	-336,7	-317 181,7	209 666,3	141 729,5	-31 577,9	-160,0
2020/2019	3,1%	5,3%	3,4%	-2,3%	-4,5%	-15,0%	10,1%	13,3%	-64,5%	-23,8%

Източник: КФП за 2019 г., КФП за 2020 г.

През 2020 г. в четири от функциите по КФП се наблюдава намаление на отчетените разходи в сравнение с предходната година: „Отбрана и сигурност“ с 24,7 на сто или с 1 609 311,9 хил. лв.; „Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда“ с 0,8 на сто или с 18 059,5 хил. лв.; „Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело“ с 0,7 на сто или с 6 256 хил. лв. и „Икономически дейности и услуги“ с 1,8 на сто или със 134 691,8 хил. лв.

Делът на разходите по отделните функции спрямо общия размер на разходите по КФП през 2020 г. бележи увеличение при 3 от тях: „Образование“, „Здравеопазване“ и „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“, а при 6 намалява: „Общи държавни служби“, „Отбрана и сигурност“, „Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда“, „Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело“, „Икономически дейности и услуги“ и „Разходи, неklasифицирани в другите функции“.

Най-голям дял от общите разходи по КФП през 2020 г. заема функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ с 35,4 на сто, следвана от функции „Икономически дейности и услуги“ с 15,0 на сто, „Здравеопазване“ с 13,3 на сто и „Отбрана и сигурност“ с 10,2 на сто. За предходната година делът на тези функции спрямо общите разходи е бил съответно 31,1 на сто, 16,2 на сто, 11,9 на сто и 14,4 на сто.

Данъчните приходи съставляват 80,9 на сто от общите постъпления по КФП, а неданъчните – 13,0 на сто, помощите и даренията – 6,1 на сто. Данъчните нарастват с 1,6 на сто спрямо 2019 г., при неданъчните е отчетено намаление с 8,4 на сто, а при помощите и даренията е отчетено увеличение от 9,4 на сто.

С най-голям относителен дял в структурата на разходите по КФП за 2020 г. са функции „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“, „Икономически дейности и услуги“, „Здравеопазване“ и „Отбрана и сигурност“, като най-голям е ръстът спрямо 2019 г. на функции „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ и „Здравеопазване“.

По КФП за 2020 г. са отчетени с 0,6 на сто повече приходи и с 5,9 на сто повече разходи спрямо предходната година. Дефицитът в размер на (-3 532 676,8) хил. лв., с 2 380 234,4 хил. лв. по-голям от този за предходния период (-1 152 442,4 хил. лв.).

III. Съответствие на изпълнението на държавния бюджет за 2020 г. с основните принципи, правила и показатели, заложи в ЗПФ и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета

Със ЗПФ са уредени бюджетната рамка, общото устройство и структурата на публичните финанси и в него са включени: обхвата на публичните финанси; обхвата, структурата и основните показатели на КФП; фискалните правила и ограничения; съставянето, приемането, изпълнението и отчитането на ДБ, на общинските бюджети и на други бюджети, попадащи в обхвата на КФП; режима на сметките за средствата от ЕС и за чужди средства; финансовите взаимоотношения с общия бюджет на ЕС и с други международни програми и договори; банковото обслужване на бюджетните организации и системата на единната сметка; централизираното разплащане на осигурителните вноски и на данъците и отчетността на бюджетните организации.

1. Изисквания във връзка с фискалните правила, регламентирани в ЗПФ

1.1. Според дефинираното в чл. 23 на ЗПФ правило, средносрочната бюджетна цел (СБЦ) за структурния дефицит на сектор „Държавно управление“ на годишна основа не следва да надвишава 0,5 на сто от брутния вътрешен продукт (БВП). Средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на годишна основа може да надхвърля 0,5 на сто, но не повече от 1 на сто от БВП, при условие че размерът на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ е под 40 на сто от БВП и рисковете от гледна точка на дългосрочната устойчивост на публичните финанси са ниски.

С Конвергентна програма 2020-2023 (м. април) е потвърден ангажиментът за постигане на средносрочна бюджетна цел за структурен баланс на годишна основа в размер на (-1 на сто) от БВП.¹⁰⁴

Структурният бюджетен баланс за 2020 г. е оценен на излишък от 0,8 на сто от БВП, като са отчетени еднократните и временни мерки, свързани с пандемията от COVID-19. През 2020 г. салдото на сектор „Държавно управление“ е отрицателно (-3,4 на сто) от БВП.¹⁰⁵ По данни на НСИ¹⁰⁶ дефицитът на сектор „Държавно управление“ възлиза на (-4 056) млн. лв.

През 2020 г. размерът на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ е 29 703 млн. лв.^{107,108} или 25 на сто от БВП по текущи цени, който възлиза на 118 605 млн. лв.^{109,110}

С изменение на ЗПФ, в сила от 17.11.2020 г., е приета нова ал. 3 на чл. 25, която гласи, че дефицитът на сектор „Държавно управление на годишна основа, надвишаващ този по ал. 2,¹¹¹ се допуска при извънредни обстоятелства по чл. 24, ал. 3. Като „извънредно обстоятелство“ е определено необичайно събитие извън контрола на МС, което има сериозно въздействие върху финансовата позиция на сектор „Държавно управление“.

Отчетената стойност надвишава заложената референтна стойност в чл. 25, ал. 2 на ЗПФ, но е реализирана при действието на дефинираните извънредни обстоятелства по чл. 24, ал. 3 на ЗПФ. Възникналите обстоятелства са породени от пандемията от COVID-19, при прилагане на хипотезата на чл. 25, ал. 3 от ЗПФ.

Предвид безпрецедентната ситуация, породена от пандемията, от ЕК е предложено задействане на Общата предпазна клауза от Пакта за стабилност и растеж, която да позволи държавите членки да предприемат мерки за справяне с разпространението на COVID-19, като се отклонят от фискалните правила, които се предлагат обикновено в рамките на европейската фискална рамка. По този начин е дадена възможност за гъвкавост на националните правителства да предприемат мерки в условията на извънредно положение, което предполага значително увеличаване на публичните разходи на фона на очаквано неизпълнение на приходите. Във връзка с това, формираният дефицит за 2020 г. в условията на извънредна епидемична обстановка над референтната стойност на Пакта за стабилност и растеж, не се счита за прекомерен и срещу страната няма да бъде инициирана процедура по превантивната част на Пакта за стабилност и растеж.¹¹² Общата клауза за дерогация ще бъде в сила и през 2021 г.¹¹³ Не е извършвана актуализация на СБЦ през одитирания период и тя остава 1 на сто от

¹⁰⁴ <https://www.minfin.bg/bg/868> Конвергентна програма на РБ 2020 г.-2023 г., стр. 5

¹⁰⁵ Одитно доказателство № 12

¹⁰⁶ https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/GFS2020p_EU.pdf, стр. 2 (към 26.07.2021 г.)

¹⁰⁷ <http://www.minfin.bg/bg/860>

¹⁰⁸ Одитно доказателство № 14

¹⁰⁹ https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/GFS2020p_EU.pdf, стр. 2

¹¹⁰ Одитни доказателства № 12 и № 14

¹¹¹ Чл. 25 от ЗПФ: „Дефицитът на сектор „Държавно управление“ на годишна основа, изчислен въз основа на методологията на Европейската система от национални и регионални сметки на Общността, не може да надвишава 3 на сто от БВП“.

¹¹² Одитно доказателство № 13, т. 3

¹¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1591119459569&uri=CELEX:52020DC0123>

БВП.¹¹⁴

Фискалното правило по отношение на отрицателното салдо на сектор „Държавно управление“ за 2020 г. попада в хипотезата на чл. 25, ал. 3 на ЗПФ. Общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж позволява временно отклонение от постигане на СБЦ, като не е извършвана актуализация през одитирания период и тя остава 1 на сто от БВП.

1.2. Целта за бюджетното салдо по КФП, изчислено на касова основа, е постигане и/или поддържане на нулево или положително салдо. При очаквано негативно отклонение от годишната цел за бюджетното салдо по КФП, министърът на финансите предлага на МС да одобри компенсиращи мерки.¹¹⁵

За 2020 г. по отчет бюджетното салдо по КФП е отрицателно, в размер на (-3 532,7) млн. лв. Годишният бюджетен дефицит по КФП възлиза на 2,98 на сто от БВП, който е 118 605 млн. лв.¹¹⁶ Заложената фискална цел по отношение на бюджетното салдо по КФП за 2020 г. с разчетите към АСБП 2020-2022 г. е за постигане на балансирано бюджетно салдо.¹¹⁷

На 30 март е представено в парламента предложение за изменение на ЗДБРБ за 2020 г., което предвижда намаляване на приходите поради внезапно влошаване на макроикономическия сценарий и допълнителни разходи за най-спешните мерки за борба и контрол на пандемията с COVID-19. Основната част от мерките са разчетени да бъдат финансирани чрез увеличаване на разходите, а в частта на финансирането са предвидени средства за допълнителна капитализация на ББР за предоставяне на финансови инструменти и гаранционни схеми за подпомагане на бизнеса и физическите лица. В ЗИД на ЗДБРБ¹¹⁸ е заложено влошаване на бюджетното салдо до дефицит от 3,5 млрд. лв. или 3 на сто от БВП. През м. юли е одобрен втори пакет социалноикономически мерки,¹¹⁹ като необходимият ресурс за обезпечаването им е за сметка на реструктуриране и оптимизиране на разходите по ДБ в рамките на одобрените от НС с актуализацията от м. април. Поради изчерпването на възможностите за реструктуриране и обезпечаване на приоритетните разходи още към края на третото тримесечие, със ЗДБРБ за 2021 г. е извършена нова актуализация и е заложен дефицит по КФП в размер на 5,2 млрд. лв. или 4,4 на сто от прогнозирания БВП. Съгласно писмо от одитираната организация, размерът на негативно отклонение от първоначалната годишна цел за бюджетното салдо по КФП, разчетени в АСБП 2020-2022 г. е в мащаб, който предопределя обективна невъзможност за предприемане на компенсиращи мерки в такива размери в изпълнение на чл. 27, ал. 2 от ЗПФ.¹²⁰

Постигането/поддържането на нулево/положително салдо по КФП е едно от основните фискални правила и е заложено при разработването на ЗДБРБ за 2020 г. и на АСБП за 2020-2022 г., приети с РМС № 815 от 30.12.2019 г. С първоначално приетия ЗДБРБ за 2020 г. е предвидено постигане на балансирана бюджетна позиция, която не е постигната в определения срок поради непредвидената извънредна ситуация. Това е наложило ревизирането на ключовия индикатор за салдото по КФП и при подготовката на основните бюджетни документи за 2021 г. прогнозата е бюджетната позиция да бъде в рамките на ограничението по чл. 27, ал. 4 от ЗПФ за периода 2021-2023, като по програмата за 2021 г. се елиминира влиянието на мерки при

¹¹⁴ Одитно доказателство № 12

¹¹⁵ чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ

¹¹⁶ Одитни доказателства № 12 и № 14, https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/GFS2020p_EU.pdf; стр. 2

¹¹⁷ Одитно доказателство № 15

¹¹⁸ ДВ бр. 34 от 09.04.2020 г.

¹¹⁹ Увеличение с 30 на сто на заплатите на служителите, ангажирани с борбата с пандемията и администрации с ниски възнаграждения; изплащане на добавки в размер на 50 лв. към пенсиите; насочване на разходи на НЗОК към дейности, свързани с превенция и лечение на последствията от COVID-19; насърчаване на инвестициите; подпомагане на туризма и др.

¹²⁰ Одитно доказателство № 15, от 03.08.2021 г.

извънредни обстоятелства. Очакванията са след преодоляване на извънредната ситуация, породена от пандемията, целите на фискалната политика по отношение на бюджетното салдо да са в посока постигане и поддържане на балансирана бюджетна позиция.¹²¹

Фискалното правило по отношение на отрицателното бюджетно салдо по КФП за 2020 г. попада в хипотезата на чл. 27, ал. 5 от ЗПФ, във връзка с действието на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците (Загл. доп. – ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.) и последвалата го извънредна епидемична обстановка. Постигането и поддържането на нулево или положително салдо по КФП е заложено при разработването на ЗДБРБ за 2020 г. и на АСБП за 2020-2022 г. След преодоляване на извънредната ситуация, породена от пандемията, се очаква целите на фискалната политика да са в посока постигане и поддържане на балансирана бюджетна позиция.

1.3. Номиналният размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ към края на всяка година не може да надвишава 60 на сто от БВП.¹²² В случай на превишение на дълга над 60 на сто от БВП в средносрочната бюджетна прогноза и в закона за ДБ се предвиждат мерки за ежегодното му намаление в размер, не по-малко от 5 на сто от установеното превишение до постигане на предвиденото съотношение. Консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ към края на всяка година, като съотношение спрямо БВП, не може да надвишава съотношението от предходната година, докато това съотношение е над 60 на сто.

По предварителни годишни данни през 2020 г. размерът на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ е 29 703 млн. лв.^{123,124} или 25 на сто от БВП по текущи цени, който възлиза на 118 605 млн. лв.^{125,126} Съгласно отговор на одитирания обект, последните годишни данни, публикувани от Евростат през м. април 2021 г. отразяват съотношението на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ към БВП за 2020 г. в размер на 25 на сто, което нарежда РБългария на трето място сред държавите членки на ЕС с най-ниска задлъжнялост. Индикаторът е отбелязал ръст спрямо данните в края на предходната година, но съотношението е запазено далеч от горния праг на Маахстрихтския критерий за конвергенция от 60 на сто.¹²⁷

Изпълнени са изискванията на чл. 29 от ЗПФ.

1.4. В съответствие с изискванията на ЗПФ,¹²⁸ на официалния сайт на МФ са публикувани данни за консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“.¹²⁹ На официалния сайт на МФ са публикувани ежемесечни бюлетени „Дълг и гаранции на подсектор „Централно управление“ за 2020 г.“¹³⁰ Данните за гарантирания дълг на сектор „Държавно управление“ се изготвят от МФ при спазване на договореностите относно компетенциите на институциите, залегнали в Меморандума за сътрудничество между НСИ, БНБ и МФ при разработване, производство и разпространение на държавната финансова статистика и националните финансови сметки. Предоставянето на данните на Евростат (ЕК) се извършва от

¹²¹ Одитно доказателство № 15, от 06.08.2021 г.

¹²² чл. 29 от ЗПФ

¹²³ <http://www.minfin.bg/bg/860>

¹²⁴ Одитно доказателство № 14

¹²⁵ https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/GFS2020p_EU.pdf

¹²⁶ Одитни доказателства № 12 и № 14

¹²⁷ Одитно доказателство № 14

¹²⁸ чл. 36, ал. 1-3 от ЗПФ

¹²⁹ <https://www.minfin.bg/bg/860>

¹³⁰ <http://www.minfin.bg/bg/statistics/20>

НСИ и се публикуват на интернет страницата на Евростат.¹³¹ Гарантираният дълг на сектор „Държавно управление“ е сума от предоставените държавни и общински гаранции от страна на подсектори ЦУ и „Местно управление“. Публикувани са данни за размера на издадените гаранции от страна на сектор „Държавно управление“.¹³²

Спазени са изискванията на чл. 36 от ЗПФ.

1.5. Съгласно ЗПФ¹³³ със ЗДБРБ за съответната година се определят ограниченията за максималния размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет през годината, като се посочват поотделно максималните размери на поемането на дълг.

В изпълнение на изискванията, е определен максималният размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет по реда на Закона за държавния дълг (ЗДД) в размер на 10,0 млрд. лв.¹³⁴ С чл. 67 от ЗДБРБ за 2020 г. е определен максималният размер на държавния дълг към края на 2020 г., който не може да надвишава 31,5 млрд. лв. В рамките на текущата бюджетна година разпоредителите с бюджет по ДБ не могат да поемат нов държавен дълг по чл. 37, ал. 1, т. 1, буква „б“ от ЗПФ.¹³⁵ С чл. 71 от ЗДБРБ за 2020 г. е определен максималният размер на новите държавни гаранции, които могат да бъдат издадени по реда на чл. 70 и 70а от същия – 1 845,1 млн. лв.¹³⁶ Не са определяни ограничения за максималния размер на дълга на подсектор „Централно управление“.

Със ЗДБРБ за 2020 г. са определени ограничения за максималните размери на новия държавен дълг, новите държавни гаранции, които могат да бъдат поети през годината и държавния дълг към края на годината, с което са изпълнени разпоредбите на чл. 37, ал. 1 от ЗПФ.

1.6. Ежегодно, с годишния закон за ДБ, се определя минималното ниво на фискалния резерв към края на годината.¹³⁷ В изпълнение на тази разпоредба, с чл. 66 на ЗДБРБ за 2020 г., минималният размер на фискалния резерв към 31.12.2020 г. е определен в размер на 4,5 млрд. лв. Към 31.12.2020 г. фискалният резерв е в размер на 8,65 млрд. лв. Информацията за състоянието на фискалния резерв е публикувана на интернет страницата на МФ.¹³⁸

Фискалният резерв към 31.12.2020 г. надвишава изискуемия минимален размер, определен със ЗДБРБ за 2020 г., с което е изпълнена разпоредбата на чл. 41 от ЗПФ.

2. Изисквания във връзка със структурата на държавния бюджет по ЗПФ

Съгласно разпоредбите на чл. 42, ал. 3 от ЗПФ, в ДБ се предвиждат резерви за непредвидени и/или неотложни разходи – по ЦБ, по бюджета на НС и по бюджета на съдебната власт. Размерът на резервите се определя със ЗДБРБ.

За 2020 г. е предвиден резерв в размер на 81 100 хил. лв., в т.ч. по ЦБ за предотвратяване,

¹³¹ <http://www.minfin.bg/bg/926>

¹³² <http://www.minfin.bg/bg/926>

¹³³ чл. 37, ал. 1, т. 1 от ЗПФ

¹³⁴ чл. 68, ал. 1 от ЗДБРБ за 2020 г.

¹³⁵ чл. 68, ал. 3 от ЗДБРБ за 2020 г.

¹³⁶ чл. 70 от ЗДБРБ за 2020 г. „В рамките на текущата бюджетна година МС може да издава държавни гаранции, както следва: 1. под формата на гаранционни депозити съгласно чл. 81 – до 100 млн. лв.; 2. по ЗКСД – до 50 млн. лв.; 3. по ЗГВБ държавна гаранция по споразумение между МБВР и ФГВБ, за осигуряване на достъп на ФГВБ до инструмент за условно финансиране в размер до 350 млн. евро, при условие за последваща ратификация. Съгласно чл. 70а МС може да издава държавни гаранции по нови заемни споразумения на ББР по ЗББР в размер до 700,0 млн. лв. или тяхната валутна равностойност; МС може да издава държавни гаранции, като сключи Споразумение за гаранция при първо поискване с ЕИБ във връзка със Споразумението за принос между РБ и ЕИБ по отношение на Паневропейския гаранционен фонд в отговор на COVID-19 в размер до левовата равностойност на 51 251 027,24 евро; МС може да издава държавни гаранции, като сключи Споразумение за гаранция с ЕК съгласно чл. 11 от Регламент (ЕС) 2020/672 на Съвета от 19.05.2020 г. за създаване на Европейски инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) вследствие на избухването на COVID-19 (ОВ, L 159/1 от 20 май 2020 г.) в размер до левовата равностойност на 107 466 500 евро.

¹³⁷ чл. 41 от ЗПФ

¹³⁸ <https://www.minfin.bg/bg/statistics/4>

овладяване и преодоляване на последиците от бедствия – 80 000 хил. лв., по бюджета на съдебната власт – 600 хил. лв. и по бюджета на НС – 500 хил. лв.¹³⁹

През годината са одобрени с акт на МС разходи/трансфери за други целеви средства за сметка на резерва за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ за 2020 г. в размер на 80 380,5 хил. лв., в т.ч. за ПРБ по ДБ – 30 737,4 хил. лв. и за общини – 49 643,1 хил. лв.¹⁴⁰

През 2020 г. в резерва за непредвидени и/или неотложни разходи в частта му за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са възстановени 246,3 хил. лв. от министерствата и 922,6 хил. лв. от общините.¹⁴¹

Общо са отчетени 47 520,3 хил. лв. или 60,0 на сто от одобрените 79 211,6 хил. лв. промени по бюджетите на ПРБ/общини, които съставляват 58,6 на сто от общо утвърдения резерв за непредвидени и/или неотложни разходи със ЗДБРБ за 2020 г. Не е установено превишение на усвоените над одобрените средства с акт на МС.¹⁴²

Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия е разходван въз основа на актове на МС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ по ДБ и бюджетите на общините. Не са установени превишения над одобрените размери. Спазени са изискванията на чл. 43, ал. 3 от ЗПФ.

3. Изисквания относно бюджетните взаимоотношения

3.1. Съгласно изискванията на ЗПФ, годишният размер на бюджетните взаимоотношения на ДБ с бюджетите на социално-осигурителните фондове се определя със закона за ДБ за съответната година. При неизпълнение на приходите по бюджетите на ДОО и на НЗОК, МС може да одобри допълнителни трансфери от ЦБ по бюджетите на ДОО и на НЗОК за финансирането на утвърдените им разходи, ако това не води до влошаване на бюджетното салдо по КФП и не са налице възможности за финансиране с наличности по сметките им. При превишение над предвидените разходи за пенсии, помощи и обезщетения, изплащани от бюджета на ДОО, МС може да одобри допълнителни трансфери от ЦБ по бюджета на ДОО, ако това не води до влошаване на бюджетното салдо по КФП и не са налице възможности за финансиране за сметка на преизпълнение на приходите по бюджета на ДОО.¹⁴³

С ПМС №362 от 10.12.2020 г. е одобрен допълнителен трансфер по бюджета на НЗОК за 2020 г. по реда на чл. 48, ал. 4 от ЗПФ в размер на 61 015,9 хил. лв. за финансиране на утвърдените разходи във връзка с неизпълнението на приходите по бюджета на НЗОК за 2020 г.,¹⁴⁴ като средствата се осигурят за сметка на реструктуриране на разходите и/или трансферите по ЦБ за 2020 г.¹⁴⁵ Не са одобрявани допълнителни трансфери от ЦБ за бюджета на ДОО за 2020 г. по реда на чл. 48, ал. 4 и ал. 5 от ЗПФ.¹⁴⁶

Спазени са разпоредбите на чл. 48 от ЗПФ.

3.2. Държавата финансира делегираните на общините държавни дейности с обща субсидия за тези дейности за сметка на ЦБ, както и за сметка на бюджетите на ПРБ по ДБ, които провеждат съответните области на политики. Общата субсидия за финансиране на

¹³⁹ чл. 1, ал. 2, раздел II, т. 5. от ЗДБРБ 2020 г.

¹⁴⁰ за противоградова защита и неотложни аварийни работи – 14 964,0 хил. лв.; 9 300,0 хил. лв. за: профилактични и противоепидемични действия във връзка с епидемичната ситуация с COVID-19; дезинфекционни мероприятия; предоставяне на хранителни пакети на лица, засегнати от епидемичната обстановка и неполучаващи социални помощи по реда на ЗСП и по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане 2014-2020 г.

¹⁴¹ съгласно чл. 28, ал. 3, 4 и 5 от ПМС №381 от 2019 г. за изпълнението на ДБ на РБ за 2020 г.

¹⁴² Одитно доказателство № 13, т. 17

¹⁴³ чл. 48, ал. 4 и ал. 5 от ЗПФ;

¹⁴⁴ Одитно доказателство № 22

¹⁴⁵ чл. 2 от ПМС №362 от 2020 г.

¹⁴⁶ Одитно доказателство № 22

делегираните от държавата дейности се определя въз основа на приети от МС стандарти за финансиране и натурални показатели за съответната дейност.¹⁴⁷

Общата изравнителна субсидия за местни дейности е предназначена да осигури минимално равнище на местните услуги в общините. Механизмът за разпределението на общата изравнителна субсидия по общини се определя със закона за ДБ за съответната година. Проектът на механизма се съгласува с Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ).¹⁴⁸

Съгласно чл. 50 от ЗДБРБ за 2020 г. са приети размерите на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините за 2020 г. под формата на субсидии по механизъм съгласно приложение, по видове: обща субсидия за делегираните от държавата дейности; трансфери за местни дейности, в т.ч. обща изравнителна субсидия; трансфер за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища; целева субсидия за капиталови разходи. Не е установено превишение на отчетените по видове основни бюджетни взаимоотношения спрямо уточнения план за одитирания период.¹⁴⁹

Разпределението е по общини, съгласно чл. 50 от ЗДБРБ за 2020 г.¹⁵⁰ В приложение към чл. 50 е представен механизмът за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините под формата на субсидии за 2020 г.¹⁵¹

Приети са стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2020 г.¹⁵²

Предоставен е протокол от 29.10.2019 г. за проведени консултации на основание чл. 77 от ЗПФ между МФ и НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2020 г. в частта за общините. Направените мотивирани предложения в резултат на извършеното съгласуване от страна на НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2020 г. в частта за общините, както и изразена позиция от МФ, са документирани.¹⁵³

Определени са размерите на бюджетните взаимоотношения с общините, приети са стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2020 г., разработен и утвърден е механизъм за разпределяне на субсидиите за общините в изпълнение на чл. 53 и чл. 54 от ЗПФ. Изпълнена е съгласувателната процедура по чл. 54 от ЗПФ.

3.3. Размерът на целевата субсидия за капиталови разходи и механизмът за неговото разпределение по общини се определят със закона за ДБ за съответната година. Проектът на механизма се съгласува с НСОРБ.¹⁵⁴

С чл. 50 от ЗДБРБ за 2020 г. е определена целева субсидия за капиталови разходи в размер на 199 110,2 хил. лв. и по уточнен план 173 045,2 хил. лв. Отчетени са 173 033,9 хил. лв. или изпълнението е 99,9 на сто. Утвърден е механизъм за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините под формата на субсидии за 2020 г.¹⁵⁵ Разчетите за финансиране на капиталовите разходи на общините, одобрени с решение на общинския съвет, се представят в МФ при условия и ред, определени от министъра на финансите.¹⁵⁶ Целевата субсидия за капиталови разходи по чл. 50 се предоставя на общините

¹⁴⁷ чл. 53 от ЗПФ

¹⁴⁸ чл. 54 от ЗПФ

¹⁴⁹ Одитно доказателство № 9

¹⁵⁰ Одитно доказателство № 9

¹⁵¹ § 15 на ПЗР към ЗДБРБ за 2021 г.

¹⁵² РМС № 208 от 16.04.2019 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2020 г., изм. с РМС № 644 от 01.11.2019 г., изм. с РМС № 535 от 30.07.2020 г.

¹⁵³ Одитно доказателство № 21

¹⁵⁴ чл. 55 от ЗПФ

¹⁵⁵ Приложение към чл. 50 на ЗДБРБ за 2020 г.;

¹⁵⁶ чл. 52 от ЗДБРБ 2020 г.

до 5-то число на текущия месец, въз основа на заявки на общините, при условия и ред, определени от министъра на финансите.¹⁵⁷

Проведени са консултации на основание чл. 74 и чл. 77 от ЗПФ между МФ и НСОРБ относно размера на бюджетните взаимоотношения на ЦБ с бюджетите на общините по СБП и по проекта на ЗДБРБ за 2020 г. в частта за общините.¹⁵⁸ Извършено е съгласуване и са направени мотивирани предложения от страна на НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2020 г. в частта за общините. От МФ е изразена позиция по отделните предложения.¹⁵⁹

Определена е целевата субсидия за капиталови разходи и разпределението ѝ по общини в изпълнение на чл. 55, ал. 1 от ЗПФ. Изпълнена е съгласувателната процедура по чл. 55, ал. 2 от ЗПФ.

3.4. Законът за публичните финанси дава възможност¹⁶⁰ на МС да одобрява предоставянето на допълнително финансиране при спазване на фискалните правила за покриване на по-високо от разчетеното усвояване на средствата от помощта, предоставена на РБългария от ЕС.

Отчетени са 312 493,1 хил. лв. за НФ или 35,5 на сто от разчетените със ЗДБРБ¹⁶¹ за 2020 г. и 178 000,0 хил. лв. за ДФЗ или 67,0 на сто от разчетените със ЗДБРБ за 2020 г.¹⁶²

Не са възниквали обстоятелства, налагащи предоставяне на допълнително финансиране по чл. 61 от ЗПФ.

4. Изисквания относно съставяне на бюджетите

4.1. Министерският съвет, чрез министъра на финансите, организира съставянето на СБП и на проекта на ДБ. Средносрочната бюджетна прогноза се съставя за срок от три години. Ежегодно, в срок до 31 януари, МС, по предложение на министъра на финансите, приема бюджетната процедура по съставянето на СБП и на проекта на ДБ за следващата година. Министърът на финансите дава указания по изпълнението на бюджетната процедура. В рамките на бюджетната процедура министърът на финансите изготвя пролетна и есенна макроикономическа прогнози, вкл. основните допускания, на които тези прогнози се основават и се публикуват на интернет страницата на МФ.¹⁶³

С Решение № 52 от 31.01.2019 г. от МС е приета бюджетната процедура по съставянето на СБП и на проекта на ДБ за 2020 г.¹⁶⁴ с включени етапи, срокове и отговорности.¹⁶⁵ Средносрочната бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. е одобрена с РМС № 195 от 11.04.2019 г. Проектът на ЗДБРБ за 2020 г. и АСБП за периода 2020-2022 г.¹⁶⁶ са одобрени с РМС № 631 от 31.10.2019 г. С РМС № 815 от 30.12.2019 г.¹⁶⁷ са одобрени промени в АСБП за периода 2020-2022 г. На интернет страницата на МФ е публикувана есенната макроикономическа прогноза за 2020 г., а пролетната е публикувана в Конвергентната програма на Република България 2020-2023.¹⁶⁸

¹⁵⁷ чл. 53, ал. 2 от ЗДБРБ за 2020 г.

¹⁵⁸ Одитни доказателства № 21 и № 16, т. 6

¹⁵⁹ Одитно доказателство № 21

¹⁶⁰ чл. 61 от ЗПФ

¹⁶¹ чл. 1, ал. 2, III, т. 1.4 от ЗДБРБ за 2020 г. – сметката за средствата от ЕС на НФ 881 419,3 хил. лв.

¹⁶² чл. 1, ал. 2, III, т. 1.5 от ЗДБРБ за 2020 г. – сметката за средствата от ЕС на ДФЗ 265 650,9 хил. лв.

¹⁶³ чл. 66, чл. 67 и чл. 68 от ЗПФ

¹⁶⁴ <https://www.minfin.bg/bg/1322>;

¹⁶⁵ чл. 67, ал. 2 от ЗПФ и т. 2 от РМС №52 от 2019 г.

¹⁶⁶ <https://www.minfin.bg/bg/1322>

¹⁶⁷ <https://www.minfin.bg/bg/1408>

¹⁶⁸ <http://www.minfin.bg/bg/page/866>; <https://www.minfin.bg/bg/868>

Относно бюджетната процедура са издадени указания за подготовката и представянето на проектобюджетите на ПРБ за 2020 г., както и на актуализираните им бюджетни прогнози за 2021 г. и 2022 г.¹⁶⁹

Спазен е регламентираният в ЗПФ ред за приемане на бюджетната процедура по съставянето на СБП и на проекта на ДБ.

4.2. Министърът на финансите съгласува с ПРБ, с изключение на кметовете на общините, разходните им тавани и/или размера на бюджетните им взаимоотношения по СБП. Министърът на финансите съгласува с НСОРБ размера на бюджетните взаимоотношения на ЦБ с бюджетите на общините по СБП.¹⁷⁰ В сроковете на бюджетната процедура НСОРБ може да прави предложения в МФ за общия размер на основните бюджетни взаимоотношения на общинските бюджети с ЦБ и други предложения по проекта на ДБ за съответната година.¹⁷¹

В изпълнение на чл. 74 от ЗПФ е проведена съгласувателната процедура по реда на чл. 32 от УПМСНА на проекта на Решение на МС за одобряване на СБП за периода 2020–2022 г. Становищата, получени след съгласуване на проекта на РМС за одобряване на СБП за 2020–2022 г., са отразени в справка.¹⁷²

Проведени са консултации на основание чл. 77 от ЗПФ между МФ и НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2020 г. в частта за общините, за което е съставен съгласувателен протокол.¹⁷³

Проведена е съгласувателна процедура в изпълнение на чл. 74 и чл. 77 от ЗПФ.

4.3. Ежегодно, в срок до 31 октомври, МС, по предложение на министъра на финансите, одобрява стратегия за управление на държавния дълг по ЗДД за периода на съответната СБП.¹⁷⁴

От МФ е разработена Стратегия за управление на държавния дълг за периода 2020–2022 г. Стратегията за управление на държавния дълг за периода 2020–2022 г. се разработва от министъра на финансите на основание на чл. 16, ал. 1 от ЗДД и чл. 77а от ЗПФ, за периода на съответната СБП. Обект на Стратегията е държавният дълг – вътрешен и външен, поет по реда на ЗДД. Стратегията е публикувана на интернет страницата на МФ.¹⁷⁵

Изпълнени са изискванията на чл. 77а от ЗПФ.

4.4. Изисквания по ЗПФ относно приемане на бюджетите

4.4.1. Държавният бюджет е приет със ЗДБРБ за 2020 г.,¹⁷⁶ който включва обобщени показатели за ДБ на касова основа за: приходите, помощите и даренията; разходите, бюджетните взаимоотношения, вноската в общия бюджет на ЕС, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането, основните бюджетни взаимоотношения на бюджетите на общините с ЦБ, както и бюджетните взаимоотношения на ДБ с бюджетите на социалноосигурителните фондове и с другите бюджети и сметки, попадащи в обхвата на КФП; бюджетите на ПРБ – част от ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането; разходите по бюджетите на ПРБ, които прилагат програмен формат на бюджет – по области на политики и/или бюджетни програми, а разходите на НС – по функционални области; разходите на съдебната власт, вкл. по органи; максималните размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ, както и

¹⁶⁹ <https://www.minfin.bg/bg/1322>

¹⁷⁰ чл. 74 от ЗПФ

¹⁷¹ чл. 77 от ЗПФ

¹⁷² Одитно доказателство № 16, т. 6

¹⁷³ Одитно доказателство № 21, т. 6

¹⁷⁴ чл. 77а от ЗПФ

¹⁷⁵ <https://www.minfin.bg/bg/1354>

¹⁷⁶ Обн. ДВ. бр. 100 от 20.12.2019 г., изм. ДВ. бр. 28 от 24.03.2020 г., изм. и доп. ДВ. бр. 34 от 09.04.2019 г., бр. 60 от 07.07.2020 г., доп., бр. 98 от 17.11.2020 г., изм. и доп. ДВ. бр. 104 от 08.12.2020 г.

максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината. Със ЗДБРБ за 2020 г. са приети бюджетите на ПРБ, част от ДБ.

Държавният бюджет е приет в съответствие с изискванията на чл. 86, ал. 2-5 от ЗПФ.

4.4.2. От ПРБ не могат да бъдат натрупвани нови задължения за разходи, както и да се поемат ангажименти за разходи над определените им със ЗДБРБ лимити¹⁷⁷, освен при извършени промени за тези показатели по реда на ЗПФ или ако за това има решение на Народното събрание.¹⁷⁸

Със ЗДБРБ за 2020 г. са утвърдени максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината и на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ, част от ДБ.

При извършената проверка за съответствие на отчетените средства по тези показатели с утвърдените в ЗДБРБ за 2020 г., е установено следното:

4.4.2.1. Максимален размер на ангажиментите за разходи, поети през 2020 г.

Максималният размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2020 г. съгласно ЗДБРБ за 2020 г. е 7 036 271,6 хил. лв., в т.ч. всички ПРБ по ДБ – министерства и ведомства, СП, НС и ВСС. От тях за министерствата и ведомствата максималните размери са 6 868 630,5 хил. лв. или 97,6 на сто от общо определените със закона. По уточнен план общата сума е в размер на 10 639 897,8 хил. лв. или с 51,2 на сто повече от първоначално предвиденото в ЗДБРБ за 2020 г. Максималните размери на ангажиментите за министерствата и ведомствата по уточнен план заемат 98,6 на сто от общо одобрените и са със 52,7 на сто повече от разчетените със ЗДБРБ за 2020 г.

Таблица № 5

Наименование	Максимален размер на ангажиментите за разходи, поети през 2019 г. и 2020 г. (хил. лв.)					
	Закон		Уточнен план		Отчет	
	2019 г.	2020 г.	2019 г.	2020 г.	2019 г.	2020 г. ¹⁷⁹
1	2	3	4	5	6	7
Всичко министерства и ведомства	6 676 544,7	6 868 630,5	11 519 934,2	10 487 760,5	10 335 444,1	9 230 165,0
Сметна палата	2 872,0	2 872,0	2 762,7	3 080,0	2 759,0	2 807,7
Всичко министерства и ведомства+Сметна палата	6 679 416,7	6 871 502,5	11 522 696,8	10 490 840,5	10 338 203,1	9 232 972,7
Народно събрание	39 042,8	46 069,1	38 229,8	45 550,4	19 126,4	41 479,1
Висш съдебен съвет	112 743,6	118 700,0	112 743,6	103 506,9	70 935,0	69 247,9
Всичко ПРБ по ДБ (Министерства и ведомства, Сметна палата, Народно събрание, Висш съдебен съвет)	6 831 203,1	7 036 271,6	11 673 670,2	10 639 897,8	10 428 264,5	9 343 699,7

Източници на информация: ЗДБРБ за 2019 г. и 2020 г., ОИДБРБ за 2019 г. и 2020 г.

За 2020 г. са отчетени общо поети ангажименти за разходи на стойност 9 343 699,7 хил. лв. или 87,8 на сто от приетите с уточнения план, като надвишават с 32,8 на сто приетите по закон и са с 10,4 на сто по-малко спрямо 2019 г.

¹⁷⁷ чл. 86, ал. 2 от ЗПФ „Държавният бюджет се приема със закон, който включва: ...т. 5. максималните размери на ангажименти за разходи, които могат да бъдат поети през годината от първостепенните разпоредители с бюджет по т. 2; т. 6. максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от първостепенните разпоредители с бюджет по т. 2.“

¹⁷⁸ чл. 88 от ЗПФ

¹⁷⁹ Одитно доказателство № 2, Коригиран ДБ, предоставен с писмо, вх. № 04-01-57 от 25.08.2021 г.

През одитирания период е намален размерът на показателя *Максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2020 г.* при 18 ПРБ по ДБ, Народното събрание и съдебната власт; увеличен е при 22 ПРБ по ДБ и Сметната палата, а при три ПРБ по ДБ този показател не е променян. Не са отчетени превишения спрямо уточнения план към 31.12.2020 г.

4.4.2.2. Максимален размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2020 г.

Съгласно ЗДБРБ през 2020 г. максималният размер на новите задължения за разходи е 5 497 698,3 хил. лв. (със 17,3 на сто по-малко спрямо 2019 г.). От тях 5 366 150,7 хил. лв., или 97,6 на сто са за министерства и ведомства. С уточнения план е приет максимален размер на натрупаните нови задължения за разходи с 66,9 на сто повече от първоначално приетите със ЗДБРБ за 2020 г., или 9 177 531,2 хил. лв. (с 6,2 на сто повече спрямо 2019 г. Показателят е претърпял увеличение през годината при 17 ПРБ по ДБ и Сметната палата; намален е при 23 ПРБ по ДБ, НС и съдебната власт, и е без изменение при 3 ПРБ по ДБ.

Таблица № 6

Наименование	Максимален размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2019 г. и 2020 г. (хил. лв.)					
	Закон		Уточнен план		Отчет	
	2019 г.	2020 г.	2019 г.	2020 г.	2019 г.	2020 г.
1	2	3	4	5	6	7
Всичко министерства и ведомства	6 510 401,6	5 366 150,7	8 502 984,3	9 061 487,4	8 333 807,6	7 687 137,4
Сметна палата	2 872,0	2 872,0	2 762,7	3 080,0	2 668,0	2 675,0
Всичко министерства и ведомства (МиВ)+Сметна палата	6 513 273,6	5 369 022,7	8 505 747,0	9 064 567,4	8 336 475,6	7 689 812,4
Народно събрание	34 365,6	32 419,1	33 552,6	31 900,4	23 841,8	15 564,1
Висш съдебен съвет	102 725,0	96 256,5	102 725,0	81 063,4	69 887,3	65 341,4
Всичко ПРБ по ДБ (МиВ, Сметна палата, Народно събрание, Висш съдебен съвет)	6 650 364,2	5 497 698,3	8 642 024,5	9 177 531,2	8 430 204,7	7 770 718,0

Източници на информация: ЗДБРБ за 2019 г. и 2020 г., ОИДБРБ за 2019 г. и 2020 г., МФ

Не са отчетени превишения спрямо уточнения план към 31.12.2020 г., с изключение на Министерството на правосъдието. Отчетено е превишение на *Максималния размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2020 г.* в размер на 751,7 хил. лв. (с 1,1 на сто над уточнения план), което се дължи на превишение на показателя при Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ в размер на 3 499,1 хил. лв. (8,9 на сто) за доставки и услуги за допълнително извършване на неотложни и спешни разходи в местата за лишаване от свобода, както и на начислени фактури за доставка, но неразплатени задължения към декември 2020 г.¹⁸⁰

4.4.2.3. Предоставени са копия от писма до ПРБ и техните отговори в изпълнение на утвърдената от министъра на финансите „Контролна процедура за предприемане на мерки за недопускане на превишаване на определените максимални размери на ангажиментите и новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани от ПРБ.¹⁸¹ След извършени анализи към 30.06.2020 г., от МФ са уведомени съответните ПРБ,¹⁸² надхвърлили 50 на сто от утвърдените по уточнен план годишни размери. На съответните министри е предложено извършването на анализ на отчетените и на предстоящите ангажименти и при установяване на

¹⁸⁰ Одитно доказателство № 18, спр. 5

¹⁸¹ Одитно доказателство № 10, т. 24

¹⁸² МЕ, МП, МРРБ, МТ, МТИТС

трайни рискове, да бъдат предприети необходимите действия за предотвратяване нарушаването на финансовата дисциплина. В отговор от 2 ПРБ¹⁸³ са получени писма,¹⁸⁴ в които са пояснени причините или са посочени предприетите действия за недопускане на превишение на утвърдените годишни размери.

През 2020 г. превишение на отчетените суми за ангажименти за разходи спрямо уточнения план не е установено, с което е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ.¹⁸⁵ Установено е превишение на максималния размер на новите задължения за разходи спрямо уточнения план при един ПРБ, с което не е спазена разпоредбата на чл. 88 от ЗПФ.

5. Изисквания по ЗПФ относно изпълнение на бюджетите

5.1. Първостепенните разпоредители с бюджет не могат да извършват разходи и да поемат задължения за разходи за текущата година, надхвърлящи общия размер на утвърдените разходи и задължения за разходи по бюджетите им.¹⁸⁶

Със ЗДБРБ за 2020 г. са приети бюджетите на ПРБ по ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането, както и максималните размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ по ДБ.

Промени на показателя „Разходи“ по бюджетите на ПРБ по ДБ през 2020 г. са извършени при 43 ПРБ (вкл. СП), както и по бюджетите на НС и съдебната власт. При три ПРБ по ДБ промени по показателя не са извършвани.¹⁸⁷ Размерите на отчетените разходи от всички ПРБ по ДБ за 2020 г. са в рамките на планираните.¹⁸⁸

5.2. През одитирания период по бюджетите на ПРБ са извършени общо 952 промени, от които 311 бр. одобрени от МС, 367 бр. по решение на министъра на финансите и 274 бр. извършени от ПРБ. Промени са извършени по бюджетите на 44 ПРБ по ДБ или 95,7 на сто. Не са извършвани промени по бюджетите на две ПРБ по ДБ.^{189,190}

5.2.1. Министерският съвет може да одобрява допълнителни разходи/трансфери за бюджетите на ПРБ, както и за бюджетните организации по чл. 13, ал. 3 и 4 от ЗПФ¹⁹¹ за сметка на ЦБ, с изключение на случаите по чл. 110, ал. 2 от ЗПФ,¹⁹² когато не се нарушава салдото по държавния бюджет. Първостепенните разпоредители с бюджет по ДБ извършват произтичащите от чл. 109, ал. ал. 1 - 4 промени по бюджетите си и уведомяват министъра на финансите по определен от него ред. Министърът на финансите извършва произтичащите от чл. 109, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ промени по ЦБ. В случаите по чл. 109, ал. ал. 1 - 3 от ЗПФ, МС извършва и промени в показателите по чл. 86, ал. 2, т. 5 и т. 6, доколкото със закона за държавния бюджет за съответната година не е предвидено друго.¹⁹³ Промени по реда на чл. 109, чл. чл. 112-115 и чл. 117 от ЗПФ се представят в МФ от съответния ПРБ на ниво показатели, утвърдени в приложение № 3, а за тези, които прилагат програмен формат на бюджет – и по

¹⁸³ МЕ, МТИТС

¹⁸⁴ Одитно доказателство № 10, т. 24

¹⁸⁵ ПРБ по ДБ не могат да натрупват нови задължения за разходи, както и да поемат ангажименти за разходи над определените им по реда на чл. 86, ал. 2, т. 5 и т. 6 и ал. 3 лимити, освен при извършени промени за тези показатели по реда на ЗПФ или ако за това има решение на НС.

¹⁸⁶ чл. 102, ал. 1 от ЗПФ

¹⁸⁷ КС, КЗЛД и СЕМ

¹⁸⁸ Одитно доказателство № 17

¹⁸⁹ Конституционен съд и Комисия за защита на личните данни

¹⁹⁰ Одитно доказателство № 18, спр. 1 и спр. 5

¹⁹¹ Бюджетите на БАН, ДВУ, БТА, БНТ и БНР и др. икономически обособени лица и структурни единици, включени в КФП

¹⁹² Министърът на финансите може да извършва промени за разходи, непредвидени по бюджетите на ПРБ по ДБ, при неусвоени от минали години средства от помощи и дарения и от застрахователни обезщетения за сметка на компенсирано намаляване на разходи по ДБ.

¹⁹³ чл. 109, ал. ал. 3, 5, 6 и 7 от ЗПФ

показателите по отделните бюджетни програми по бюджетите, утвърдени в приложение № 1 към постановлението за изпълнението на държавния бюджет.¹⁹⁴

През 2020 г. одобрените с актове на МС по бюджетите на ПРБ по ДБ допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ са на обща стойност 3 109 445,5 хил. лв., като от тях с най-голям размер са одобрените по бюджетите на МРРБ (780 815,0 хил. лв.) и МЗ (401 332,4 хил. лв.).¹⁹⁵

За установяване спазването на изискванията на нормативните и вътрешните актове при извършване на промени по бюджетите на ПРБ по ДБ в резултат на одобрени допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ с актове на МС и състоянието на СФУК, е определена одитна извадка. Популацията за определяне на извадката включва промените по бюджетите на ПРБ по ДБ в резултат на одобрените допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ в общ размер на 3 109 445,5 хил. лв.¹⁹⁶ Включените в извадката промени по бюджетите на ПРБ по ДБ в резултат на одобрените допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ са на обща стойност 699 747,0 хил. лв.¹⁹⁷

От министъра на финансите са издадени указания¹⁹⁸ и са утвърдени вътрешни правила, регламентиращи реда и начина за проверка и съгласуване на предложенията за допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ, процеса на взаимодействие между дирекциите в МФ, както и извършването на промените по бюджетите на ПРБ въз основа на вече одобрените с акт на МС допълнителни разходи/трансфери. В рамките на своите компетенции МФ дава оценка на направените предложения от гледна точка на тяхната ресурсна осигуреност.¹⁹⁹

От ПРБ са постъпили искания за допълнителни разходи/трансфери по бюджета на съответния разпоредител в писмена форма с приложени изискуемите документи,²⁰⁰ които са регистрирани в деловодната система на МФ.²⁰¹

В съответствие с Вътрешните правила за реда за изготвяне, съгласуване и внасяне за разглеждане на проекти на актове в МС, изготвени от МФ и за съгласуване на проекти на актове по чл. 32, ал. 1 от УПМСНА, чиито вносител са други министри,²⁰² от дирекция „Държавни разходи“, като водеща дирекция, е организирано съгласуването на материалите, вкл. и финансовите обосновки, с всички дирекции, с чиято функционална компетентност е свързан проектът на акт.²⁰³

Приложената форма на финансова обосновка към проверените предложения на ПРБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите им е в съответствие с изискванията на чл. 35, ал. 1, т. 4 от УПМСНА и на ДР № 4 от 2019 г.²⁰⁴ В преписката по проекта на акт на един ПРБ,²⁰⁵ не е достатъчно детайлизиран и обоснован разчетът на заявения финансов ресурс за субсидии за поддържане готовността на лечебните заведения за оказване на медицинска помощ съобразно прогнозната им дейност при обявена извънредна епидемична обстановка и за осигуряване на ваксини в борбата с пандемията от COVID-19.

¹⁹⁴ чл. 6, ал. 4 от ПМС № 381 от 2019 г.

¹⁹⁵ Одитно доказателство № 18, стр. 3

¹⁹⁶ включено е ПМС № 381 от 2019 г. за изпълнение на ЗДБРБ за 2020 г.

¹⁹⁷ ПМС №№ 171, 229 и 401 от 2020 г.

¹⁹⁸ ДР № 1 от 2020 г. и ДР № 4 от 2019 г.

¹⁹⁹ Одитно доказателство № 11 от 22.07.2021 г., т. 1 и т. 2

²⁰⁰ проект на доклад, проект на ПМС, проект на финансова обосновка и проект на съобщение за средствата за масово осведомяване

²⁰¹ Одитно доказателство № 11

²⁰² чл. 26, ал. 3, ал. 5 и ал. 6

²⁰³ Одитно доказателство № 11

²⁰⁴ Одитно доказателство № 11

²⁰⁵ Одитно доказателство № 11; ПМС № 401 от 22.12.2020 г. за МЗ

Съгласуването на материалите по проекта на акт, вкл. и финансовите обосновки с представители на другите дирекции в МФ,²⁰⁶ с чиято функционална компетентност е свързан проектът на акт, е извършвано в оперативен порядък. При една финансова обосновка липсва подпис от директор на водещата дирекция.²⁰⁷ Финансовите обосновки са одобрени от министъра на финансите. Не са полагани подписи на финансовите обосновки от представителите на дирекциите, с които е извършено съгласуването, в несъответствие с чл. 26, ал. 5 от Вътрешни правила за реда за изготвяне, съгласуване и внасяне за разглеждане на проекти на актове в МС, изготвяни от МФ, и за съгласуване на проекти на актове по чл. 32, ал. 1 от УПМСНА, чиито вносители са други министри.

В изпълнение на Вътрешните правила за проверка и съгласуване на проекти на актове за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за текущата година и финансовите обосновки към тях чрез контролни листа са документирани осъщественият преглед на получените становища от съгласуващите дирекции, извършените контролни дейности и окончателните предложения за становище на министъра на финансите. Извършени са контролни дейности от първа²⁰⁸, втора²⁰⁹ и трета²¹⁰ степен в съответствие с чл. 22 от Вътрешните правила за финансово управление и контрол при касовото изпълнение на ЦБ и ДБ,²¹¹ с изключение на един контролен лист, при който контролните дейности за второ и трето ниво са извършени от едно и също лице,²¹² в качеството му на заместващ.²¹³ Контролните листа са одобрени от ресорния заместник-министър.²¹⁴

В съответствие с чл. 109, ал. 5 от ЗПФ и ДР № 1 от 2020 г.²¹⁵ са извършени необходимите промени по бюджетите на ПРБ, съгласно съответното ПМС,²¹⁶ като са променени бюджетните взаимоотношения с ЦБ и/или разходите по бюджетите на ПРБ по области на политики и бюджетни програми. Увеличени са максималният размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2020 г., както и максималният размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2020 г., където е приложимо.

В изпълнение на изискванията на ДР № 1 от 2020 г.²¹⁷ и на Вътрешните правила за входяща и изходяща информация за изпълнение на бюджета, с писма от ПРБ министърът на финансите е уведомен за извършените в изпълнение на съответното ПМС промени по бюджетите им в срок.

От министъра на финансите са издадени заповеди за извършване на промените по ЦБ за 2020 г., в изпълнение на съответното ПМС,²¹⁸ с което е спазено изискването на чл. 109, ал. 6 от ЗПФ.

Във връзка с направените предложения от ПРБ по ДБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери приложените форми на финансови обосновки са в съответствие с приложимите изисквания. Не са полагани подписи на финансовите обосновки от представители на дирекции, с които е извършено съгласуване, а при една обосновка – и от директора на водещата дирекция. В материалите по проекта на акт от един ПРБ не са посочени достатъчно детайлизирани финансови разчети. Изготвени са контролни листа,

²⁰⁶ „Държавни помощи и реален сектор“, „Държавно съкровище“, „Правна“ и „Бюджет“

²⁰⁷ Държавни разходи; относно ПМС № 171/2020 г. - МРРБ

²⁰⁸ от служители от водещата дирекция „Държавни разходи“

²⁰⁹ съответния началник-отдел в дирекция „Държавни разходи“

²¹⁰ директор на дирекция „Държавни разходи“

²¹¹ съгласно утвърден Списък на длъжностните лица на основание Заповед № ЗМФ-1009 от 18.11.2019 г.

²¹² Относно ПМС № 229/2020 г. МРРБ

²¹³ **Одитно доказателство № 11**

²¹⁴ **Одитно доказателство № 11**

²¹⁵ Раздел IX, т. 5 от ДР № 1 от 2020 г.

²¹⁶ ПМС № 171 от 2020 г., ПМС № 229 от 2020 г. и ПМС № 401 от 2020 г.

²¹⁷ раздел IX на ДР № 1 от 2020 г.

²¹⁸ **Одитно доказателство № 11**

отразяващи направения преглед на получените становища от съгласуващите дирекции, извършените контролни дейности и окончателното предложение за становище на министъра на финансите. Контролните листа са подписани от длъжностните лица от водещата дирекция и са одобрени от ресорния заместник-министър, с изключение на един контролен лист, при който контролните дейности за второ и трето ниво са извършени от едно и също лице, в качеството му на заместващ.

В изпълнение на приетите ПМС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ по ДБ за сметка на ЦБ, от ПРБ са представени в срок уведомления за извършените промени по бюджетите им, а за произтичащите промени по ЦБ са издадени заповеди от министъра на финансите.

5.2.2. Съгласно чл. 110 от ЗПФ, министърът на финансите може да извършва промени по бюджетите на ПРБ по ДБ: за сметка на помощи и дарения и на приходи от застрахователни обезщетения,²¹⁹ за разходи, непредвидени по бюджетите на ПРБ по ДБ, при неусвоени от минали години средства от помощи и дарения и от застрахователни обезщетения за сметка на компенсирано намаляване на разходи по ДБ,²²⁰ вътрешнокомпенсиран промени на утвърдените разходи по бюджетните програми по бюджетите на ПРБ по ДБ по тяхно предложение, без да се променят утвърдените разходи по области на политики, като не може да се променят и общо разходите за персонал, освен при промени в делегираните бюджети,²²¹ компенсиран промени между бюджети по взаимно предложение на ПРБ, без да се променят целта и предназначението на средствата,²²² в разходите по бюджетите на ПРБ за сметка на получени по съответния бюджет трансфери от сметки за средства от ЕС,²²³ както и други промени между бюджетите на ПРБ и сметките за средства от ЕС, когато не се влошава салдото на държавния бюджет.²²⁴

За установяване спазването на изискванията на нормативните и вътрешните актове при извършване на промени по бюджетите на ПРБ по ДБ на основание чл. 110 от ЗПФ и състоянието на СФУК, е формирана одитна извадка с генерална съвкупност от 38 ПРБ по ДБ с извършени промени по бюджетите им на обща стойност 349 123,2 хил. лв. (220 604,3 хил. лв. в посока увеличение и 128 518,9 хил. лв. – намаление). Избрани са ПРБ с най-голяма обща стойност на извършените промени в посока увеличение и намаление през годината. Включените в извадката промени са на обща стойност 188 930,4 хил. лв. (97 914,2 хил. лв. в посока увеличение при МО и 91 016,2 хил. лв. в посока намаление при МРРБ).

По бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, са извършени общо 90 броя промени по реда на чл. 110 от ЗПФ.²²⁵

Исканията на ПРБ по ДБ за извършване на промени по бюджетите им по реда на чл. 110 от ЗПФ са представени в писмена форма, подписани от съответния компетентен орган и изготвени съгласно изискването на ПМС № 381 от 30.12.2019 г.²²⁶ Посочени са основанията²²⁷ и мотивите за извършване на промени по бюджетите на ПРБ по ДБ.²²⁸

²¹⁹ чл. 110, ал. 1 от ЗПФ

²²⁰ чл. 110, ал. 2 от ЗПФ

²²¹ чл. 110, ал. 3 от ЗПФ

²²² чл. 110, ал. 4 от ЗПФ

²²³ чл. 110, ал. 5 от ЗПФ

²²⁴ чл. 110, ал. 6 от ЗПФ

²²⁵ **Одитно доказателство № 11**

²²⁶ Съгласно чл. 6, ал. 3 от ПМС № 381 от 30.12.2019 г. за изпълнението на ДБ на РБ за 2020 г. промените по реда на чл. 110 от ЗПФ се извършват на ниво показатели, утвърдени в приложение № 3, както и по показателите по отделните бюджетни програми, в т.ч. по ведомствени и администрирани разходи, по бюджетите, утвърдени в приложение № 1

²²⁷ раздел IX от ДР № 1 от 2020 г.

²²⁸ **Одитно доказателство № 11**

За извършените промени по бюджетите на ПРБ по ДБ, същите са уведомени от министъра на финансите.

Установено е, че при извършване на компенсирани промени между бюджети на основание чл. 110, ал. 4 от ЗПФ, целта и предназначението на средствата са запазени.²²⁹

При извършването на промените по бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, е осъществен контрол от длъжностните лица в МФ,²³⁰ в съответствие с изискванията на ЗПФ и на вътрешните правила.^{231, 232}

Извършените промени на основание чл. 110 от ЗПФ по бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, са в съответствие с изискванията на нормативните актове и вътрешните правила.

5.3. Не се допуска извършването на разходи или поемането на задължения, които влошават салдото по КФП, освен в случаите, когато по предложение на МС, НС е приело съответни изменения и допълнения в закона за ДБ и/или в закона за бюджета на ДОО, и/или в закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Отчетеното салдото по КФП за 2020 г. е отрицателно и е в размер на (-3 532 676,8 хил. лв.).²³³

5.3.1. С изм. и доп. на ЗДБРБ за 2020 г., бр. 34 от 9.04.2020 г., в сила от 09.04.2020 г. е извършена промяна по част от показателите на приетия ДБ. *Приходите, помощите и даренията* са намалени със 7,2 на сто, в резултат на намалението на *данъчните приходи* в сравнение с първоначално приетите, а *разходите* са увеличени с 0,5 на сто спрямо първоначално приетите, което се дължи на *текущите разходи*. Вместо първоначално приетия бюджетен излишък от 62 384,6 хил. лв., с изменението на ЗДБРБ е утвърден дефицит в размер на (-3 451 459,9) хил. лв.

5.3.2. Промяна по част от показателите е извършена с изм. и доп. на ЗДБРБ за 2020 г., бр. 104 от 08.12.2020 г., в сила от 08.12.2020 г.²³⁴ Очакваните *приходи, помощи и дарения* към края на годината са намалени с 10,4 на сто от първоначално планираните, или последно утвърдените *приходи, помощи и дарения* представляват 89,6 на сто от първоначалните. Намалението на *данъчните приходи* през годината²³⁵ е с 8,0 на сто, а на *неданъчните* – с 29,7 на сто. Най-голямо намаление в стойностно изражение се наблюдава при приходите от ДДС – утвърдените в резултат на изменението²³⁶ са с 1 089 643,9 хил. лв. по-малко от приетите

²²⁹ Одитно доказателство № 11

²³⁰ експерт, началник отдел и директор на дирекция „Държавни разходи“ и от ресорния заместник-министър на финансите

²³¹ чл. 22 от ВП за ФУК при изпълнение на централния и държавния бюджет

²³² Одитно доказателство № 11

²³³ Одитно доказателство № 2, Прил. 2

²³⁴ Извършена е промяна по бюджета на МРРБ, като приходите, помощите и даренията са увеличени със 190 000,0 хил. лв., в резултат на увеличените приходи от държавни такси. Общият размер на разходите е увеличен със 765 695,5 хил. лв. Показателят „бюджетни взаимоотношения с ЦБ“ от 97 105,4 хил. лв. е коригиран на 672 800,9 хил. лв. или увеличението е с 575 695,5 хил. лв. Размерите на показателите „максимален размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2020 г.“ и „максимален размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2020 г.“ са увеличени съответно с 2 121 355,5 хил. лв. и 759 000,1 хил. лв. С изменението е регламентирано, че разходи в размер на 200 000 хил. лв. за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт не могат да бъдат разходвани до 23.12.2020 г., за сметка на които МС може да одобрява допълнителни разходи/трансфери за материали и дейности, свързани с лечението на COVID-19, при неблагоприятно развитие на пандемията. След тази дата остатъкът от средствата се разходват по бюджета на МРРБ, в случай че не се влошава салдото по ДБ. От предвидения максимален размер на новите задължения за разходи по ал. 3, т. 2, 200 000 хил. лв. могат да бъдат поети като задължения по бюджета на МРРБ след 23.12.2020 г. в случай че не се влошава салдото по ДБ. Максималният размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2020 г., могат да бъде увеличени освен във връзка с изпълнението на НПЕЕМЖС, и с ПМС №№ 308 от 2018 г. и 336 от 2019 г., за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МРРБ за изграждане на Автомагистрала „Хемус“. Размерът на разходите, утвърдени по Политика за поддържане, модернизация и изграждане на техническата инфраструктура, свързана с подобряване на транспортната достъпност и интегрираното управление на водните ресурси и геозащита са увеличени от 384 929,6 хил. лв. на 1 150 625,1 хил. лв. Размерът на утвърдените разходи по ЗДБРБ за 2020 г. към края на одитирания период е увеличен с 6,3 на сто спрямо първоначално приетия с ДВ бр. 100 от 20.12.2019 г., като капиталовите разходи са нараснали с 12,4 на сто, а текущите – с 4,9 на сто.

²³⁵ С изм. и доп., бр. 34 от 9.04.2020 г., в сила от 9.04.2020 г.

²³⁶ в сила от 09.04.2020 г.

със ЗБДРБ, в сила от 01.01.2020 г. Дефицитът по *бюджетното салдо* е в размер на 5 187 155,0 хил. лв., при първоначално утвърден излишък от 62 384,60 хил. лв.

Спазени са изискванията на чл. 119, ал. 1 от ЗПФ.

6. Текущо наблюдение и отчитане на КФП. Общини с финансови затруднения

6.1. Общини с финансови затруднения са тези, за които са налице три или повече от условията, регламентирани в чл. 130а от ЗПФ. За общини с финансови затруднения се открива процедура за финансово оздравяване с цел постигане на финансова устойчивост и стабилност на общинските финанси за период от една до три години, като се вземат предвид интересите на местната общност.²³⁷ Министърът на финансите може да прецени общини с финансови затруднения да бъдат подпомагани с временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²³⁸ Министерство на финансите осъществява наблюдение на общините за преценка на показателите по чл. 130а от ЗПФ, като при установяване на наличието на три или повече от условията по чл. 130а, министърът на финансите уведомява кмета на общината за предприемане на действията по чл. 130д, ал. 2 от ЗПФ.²³⁹ Всяко тримесечие на интернет страницата на МФ се публикува информация от отчетните данни на общините за финансовото им състояние.²⁴⁰

За 2020 г., по оценка на МФ,²⁴¹ общините с финансови затруднения, които отговарят на три и повече критерии, са шестнадесет.²⁴² С писмо²⁴³ министърът на финансите е уведомил кметовете на общините с финансови затруднения за предприемане на действия по чл. 130д, ал. 2 от ЗПФ.²⁴⁴

През одитирания период шест общини отпадат от списъка на общините с финансови затруднения.²⁴⁵ Пет общини попадат в списъка на общините с финансови затруднения през 2020 г.²⁴⁶ Като общини с финансови затруднения на основание чл. 90, ал. 1, от ЗБДРБ за 2020 г.²⁴⁷ са определени²⁴⁸ две общини.²⁴⁹ Трайно фигуриращите в списъка на общините с финансови затруднения за периода 2016 г.-2020 г. са шест.^{250,251}

През одитирания период, по оценка на МФ, шестнадесет общини с финансови затруднения отговарят на регламентираните в чл. 130а от ЗПФ три и повече критерии. Същите са уведомени от министъра на финансите за предприемане на последващи действия. На официалната интернет страница на МФ са публикувани отчетните данни на общините за финансовото им състояние в изпълнение на чл. 130 г, ал. 2 от ЗПФ.

6.2. Планът за финансово оздравяване, който предвижда ползването на временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ, се съгласува предварително с министъра на финансите. Министърът на финансите може да дава допълнителни указания относно

²³⁷ чл. 130б от ЗПФ

²³⁸ чл. 130а, ал. 2 от ЗПФ

²³⁹ чл. 130в от ЗПФ

²⁴⁰ чл. 130г, ал. 2 от ЗПФ

²⁴¹ <https://www.minfin.bg/bg/810>, Анализ на данните в края на четвъртото тримесечие на 2019 г.

²⁴² **Одитно доказателство №21**, т. 7

²⁴³ ФО-10/02.04.2020 г.

²⁴⁴ **Одитно доказателство № 21**, т. 9

²⁴⁵ Кресна, Криводол, Оряхово, Перник, Цар Калоян, Девин

²⁴⁶ Аврен, Добрич, Сапарева баня, Велинград и Минерални бани

²⁴⁷ Наличните към края на 2019 г. задължения към доставчици в отчетна група сметки за средства от ЕС, по данни от сборните годишни оборотни ведомости на съответните общини, надвишават 50 на сто от отчетените към края на годината разходи по бюджета на общината, независимо дали са налице условията по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ. Тези 2 общини следва да прилагат разпоредбите на глава „осма“ от ЗПФ.

²⁴⁸ Борино, Чирпан

²⁴⁹ **Одитно доказателство № 21**, т. 7

²⁵⁰ Струмяни, Димово, Септември, Неделино, Чепеларе, Стамболово

²⁵¹ <http://www.minfin.bg/bg/810>, Анализ на данните за четвърто тримесечие на 2019 г.

изготвянето и съдържанието на плана. След приемането му от общинския съвет, планът за финансово оздравяване се изпраща на министъра.²⁵²

Процедурата по текущо наблюдение на тримесечие и изпълнение на планове по чл. 130е от ЗПФ е регламентирана със заповед²⁵³ на министъра на финансите.²⁵⁴ С писма са давани допълнителни указания на 5 общини²⁵⁵ относно изготвянето и съдържанието на оздравителните планове.²⁵⁶ Едновременно с това, при отклонение от постигането на целите, заложи в планове за оздравяване, които предвиждат ползване на безлихвен заем, са изпращани писма на Агенция за държавна финансова инспекция (АДФИ) за проверка.²⁵⁷

Спазени са изискванията на чл. 130е, ал. 4 от ЗПФ.

6.3. Министърът на финансите може да отпуска за сметка на ЦБ временни безлихвени заеми за целите на изпълнение на плана за финансово оздравяване на общини, чиито планове за финансово оздравяване са съобразени със становището на министъра на финансите. Временните безлихвени заеми се отпускат при условия, определени от министъра на финансите, със срок за възстановяване, който не може да бъде по-дълъг от срока на процедурата за финансово оздравяване, определен от общинския съвет.²⁵⁸

През 2020 г. министърът на финансите е съгласувал план за финансово оздравяване на три общини,²⁵⁹ като им е отпуснат безлихвен заем за сметка на ЦБ.²⁶⁰

Таблица № 7

Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем (хил. лв.)	Остатъчен размер на заема към 31.12.2020 г. (хил. лв.)
1	2	3	4	5
Созопол	03.07.2020	01.12.2022	2 960,0	2 931,7
Неделино	03.07.2020	01.12.2022	3 000,0	3 000,0
Чепеларе	24.04.2020	01.12.2022	2 500,0	2 500,0
Стамболово	23.08.2018	01.12.2020	1 500,0	0
Симитли	22.12.2017	01.12.2020	3 500,0	1 065,3

Източник: <https://www.minfin.bg/bg/810> Анализ на данните за четвъртото тримесечие на 2020 г.

През 2020 г. общо 5 общини²⁶¹ изпълняват планове за финансово оздравяване, а в края на годината е приключена процедурата за финансово оздравяване на две общини.²⁶² От едната²⁶³ е спазен утвърденият план за погасяване на заема за финансово оздравяване и заемът е погасен в срок, а остатъчният размер на непогасения в срок заем на втората община²⁶⁴ към 31.12.2020 г. е 1 065,3 хил. лв. Остатъчният размер на дължимите заеми към 31.12.2020 г. на общините с приключила процедура по финансово оздравяване през 2019 или 2020 г.²⁶⁵ и приключил краен срок за погасяване на заемите, е 1,68 млн. лв. От две общини²⁶⁶ не са издължени лихвите по

²⁵² чл. 130е, ал. 4 и ал. 5 от ЗПФ

²⁵³ ЗМФ №-1252 от 27.12.2019 г.

²⁵⁴ Одитно доказателство № 21, т. 12

²⁵⁵ Неделино, Симитли, Созопол, Стамболово и Чепеларе;

²⁵⁶ Одитно доказателство № 21, т. 12

²⁵⁷ Одитно доказателство № 21, т. 12

²⁵⁸ чл. 130ж, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ

²⁵⁹ Неделино, Созопол и Чепеларе

²⁶⁰ Одитно доказателство №21, т. т. 10 и 11

²⁶¹ Симитли, Созопол, Неделино, Чепеларе, Стамболово

²⁶² Симитли, Стамболово

²⁶³ Стамболово

²⁶⁴ Симитли

²⁶⁵ Белово, Септември, Симитли

²⁶⁶ Перник, Велинград

невъзстановените в срок заеми по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²⁶⁷

През одитирания период от МФ са съгласувани планове за финансово оздравяване и е отпуснат безлихвен заем за сметка на ЦБ на три общини.

6.4. Кметът на общината докладва на тримесечие на министъра на финансите за изпълнението на плана за финансово оздравяване, за който е отпуснат заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²⁶⁸ МФ извършва текущо наблюдение на тримесечие за изпълнението на плана. При отклонение от постигането на целите на плана или при наличие на три или повече от условията по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ за следващите две последователни години министърът на финансите може да преустанови отпускането на заема, когато е предвидено предоставянето му на траншове по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ, и/или да изиска предсрочното му възстановяване, и/или да предприеме действия по чл. 106 и чл. 107 от ЗПФ след представяне на писмената обосновка от кмета на общината относно причините за това неизпълнение²⁶⁹.

През 2020 г. за всяко тримесечие от кметовете на общините с предоставен безлихвен заем за финансово оздравяване са представяни в МФ доклади за изпълнението на плана за финансово оздравяване.²⁷⁰ Процедурата по текущото наблюдение на тримесечие на изпълнението на плановите по чл.130е от ЗПФ е утвърдена със заповед на министъра на финансите.²⁷¹ Прилага се от определените служители в дирекция ФО, на които са възложени дейности по текущо наблюдение за преценка за изпълнението на поставените цели на плановите за финансово оздравяване, след получаване на докладите от кметове на общини с отпуснат заем. От МФ са изпращани писма/становища до кметовете на общини със съгласувани планове за финансово оздравяване по тримесечия.²⁷² При отклонение от постигането на целите, заложи в плановите за оздравяване, всяко тримесечие се изпращат писма до АДФИ за проверка.²⁷³

През одитирания период няма случаи на преустановяване на отпускането на заеми за изпълнение на плановите за финансово оздравяване.²⁷⁴

Спазени са изискванията на чл. 130з и чл. 130и от ЗПФ.

6.5. По предложение на министъра на финансите, с акт на МС, на общините може да бъде отпусната допълнителна субсидия от ЦБ за погасяване на заемите по чл. 130ж, ал. 1, когато се установи, че е налице трайна тенденция за подобряване на финансовото състояние на общината.²⁷⁵ По предложение на кмета на общината, общинският съвет може да прекрати процедурата за финансово оздравяване преди изтичането на нейния срок, ако общината излезе от състояние на финансово затруднение. Предложението за предсрочно прекратяване на процедура за финансово оздравяване, която предвижда план за финансово оздравяване с финансово подпомагане с безлихвен заем от ДБ, се съгласува предварително с министъра на финансите.²⁷⁶

През одитирания период не е отпускана допълнителна субсидия от ЦБ за погасяване на безлихвени заеми²⁷⁷ и не са постъпили предложения от кметовете на общини за предсрочно

²⁶⁷ <https://www.minfin.bg/bg/810>

²⁶⁸ чл. 130з, ал. 1 от ЗПФ

²⁶⁹ чл. 130и от ЗПФ

²⁷⁰ Одитно доказателство № 21, т. 12

²⁷¹ ЗМФ №1252/27.12.2019 г.

²⁷² Одитно доказателство № 21, т. 12

²⁷³ Одитно доказателство № 21, т. 12

²⁷⁴ Одитно доказателство № 21, т. 13

²⁷⁵ чл. 130 к от ЗПФ

²⁷⁶ чл. 130 л от ЗПФ

²⁷⁷ Одитно доказателство № 21, т. 15

прекратяване на процедура за финансово оздравяване, която предвижда план за финансово оздравяване с финансово подпомагане с безлихвен заем от ДБ.²⁷⁸

През одитирания период не са инициирани действия относно прилагането на чл. 130к и чл. 130л от ЗПФ.

6.6. Основни изисквания на ЗПФ за текущо наблюдение и отчитане на КФП

В изпълнение на изискванията на ЗПФ²⁷⁹ за включените в системата за електронни бюджетни разплащания бюджети, сметки за средства от ЕС и сметки за чужди средства от МФ са определени лимити за плащания.²⁸⁰ През 2020 г. не са предприемани мерки за коригиране на месечните лимити за плащания или за отлагане залагането на лимити в частта на утвърдените средства за нелихвените разходи и трансфери при влошаване на текущите оценки спрямо годишните разчети.²⁸¹

На интернет страницата на МФ са публикувани указания на министъра на финансите относно съдържанието, реда и сроковете за представяне в МФ на заявките за лимити за плащания през 2020 г.²⁸² Дадени са и указания за подготовка на информацията и отчетите по чл. 133 от ЗПФ относно изготвянето и представянето през 2020 г. на месечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от ЕС и на сметките за чужди средства; изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация на бюджетните организации, както и относно годишното счетоводно приключване и представяне на годишни отчети за касово изпълнение на бюджета, оборотни ведомости и друга информация.^{283,284}

През одитирания период не е възниквала необходимост от предприемане на мерки по чл. 132, ал. 4 от ЗПФ. Издадени са указания в съответствие с чл. 133, ал. 5 от ЗПФ.

6.7. Изпълнение на административнонаказателни разпоредби по ЗПФ

За неизпълнение на задължение за публикуване на информация или на документи на интернет страница, виновното длъжностно лице се наказва с глоба.²⁸⁵

Със заповеди на министъра²⁸⁶ са определени длъжностни лица, които да извършват наблюдение и контрол и недопускане от ПРБ на неизпълнение на задължения за публикуване на информация. При установяване на неизпълнение на задълженията за публикуване в определения срок, се уведомява ръководителя на отговорното административно звено на съответната бюджетна организация за необходимостта от предприемане на мерки. Няма данни за оправомощаване на служители на дирекции в МФ за съставяне на актове за установяване на административни нарушения и издаване на наказателни постановления за нарушения по ЗПФ.²⁸⁷

През одитирания период от органите на АДФИ, във връзка с установени нарушения на ЗПФ,²⁸⁸ са съставени 73 акта за установяване на административни нарушения, за които са издадени 55 наказателни постановления. От актовете, 67 са съставени при проверка на спазването на разпоредбите на ЗПФ от общини, а 6 – от министерства и ведомства,²⁸⁹ като

²⁷⁸ Одитно доказателство № 21, т. 14

²⁷⁹ чл. 132 от ЗПФ

²⁸⁰ Одитно доказателство № 13, прил. 1

²⁸¹ Одитни доказателства №13, т. 16

²⁸² <https://www.minfin.bg/bg/1409>

²⁸³ Одитно доказателство № 13, т. 19

²⁸⁴ <https://www.minfin.bg/bg/1410>

²⁸⁵ чл. 173 от ЗПФ

²⁸⁶ № ЗМФ-83 от 28.01.2020 г.; № ЗМФ-52 от 17.01.2020 г.

²⁸⁷ Одитни доказателства № 21, т. 23 и № 16, т. 19

²⁸⁸ чл. 128, чл. 126, чл. 147, чл. 154, ал. 5 и др.

²⁸⁹ МТ, ИАЛ, МРРБ

всички издадени наказателни постановления са за нарушения, извършени от общини.²⁹⁰

Изпълнението на ДБ на РБ за 2020 г. е в съответствие с изискванията на правната рамка и на вътрешните актове.

В изследваната област функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на ДБ.

IV. Съответствие на формирането и разпределянето на субсидията на политическите партии и коалиции с изискванията на чл.чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2020 г.

Държавното финансиране на политическите партии се регламентира от чл. 25 – чл. 28 от Закона за политическите партии (ЗПП), като за един получен глас се предвижда субсидия в размер, определен ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България.

Годишната държавна субсидия, отпусната на политическите партии (ПП) и коалиции за периода от 26.05.2016 г. до 25.06.2019 г. следва да бъде преизчислена и възстановена по ЦБ от ПП и от партиите от състава на съответните коалиции.²⁹¹

Необходимите разходи за държавната субсидия на политическите партии и коалиции се планират по ЦБ за съответната година.²⁹²

Държавното финансиране на ПП е регламентирано с чл. 25 – чл. 28 от ЗПП. Субсидия се отпуска ежегодно на четири части от ЦБ за финансиране на ПП и коалиции, които на последните избори за народни представители са получили не по-малко от 1 на сто за политическа партия и съответно за коалиция не по-малко от 4 на сто от действителните гласове в страната и извън страната, с изключение на гласовете „не подкрепям никого“. Държавната субсидия, отпускана на всяка коалиция, представена в НС, се разпределя между съставляващите я партии според коалиционно споразумение, а при липса на такова се разпределя пропорционално на броя на народните представители от отделните партии. С изменението на ЗПП, в сила от 25.06.2019 г.,²⁹³ годишният размер на държавната субсидия на правоимащите ПП и коалиции се определя, като действителните гласове, които е получила съответната партия или коалиция, се умножат по размера на държавната субсидия за един получен действителен глас, който се регламентира ежегодно със ЗДБРБ.

До изменението на ЗПП²⁹⁴ общата сума, предвидена в бюджета, се разпределя пропорционално на получените действителни гласове от всяка партия или коалиция. Така при определянето на субсидията са включени действителните гласове за всички партии и коалиции, в т.ч. и на тези, които не отговарят на изискванията.²⁹⁵ Разликата между предоставените държавни субсидии за периода от 26.05.2016 г. до 25.06.2019 г. и преизчисленият размер²⁹⁶ се възстановява по ЦБ от ПП и от партиите от състава на съответните коалиции, които са ги получили.

На политическа партия, вкл. от състава на коалиция, която получава държавна субсидия и не е върнала доброволно разликата до предоставянето на втората част от субсидията за 2019 г., се предоставя субсидия в размер на 70 на сто от сумата, която трябва да ѝ бъде предоставена като втора част на субсидията за 2019 г. и 50 на сто от сумата, която трябва да ѝ бъде предоставена от всяка следваща част на субсидията до 25.06.2020 г.,²⁹⁷ като срокът е

²⁹⁰ **Одитно доказателство № 19**

²⁹¹ На основание § 5, ал. 1 и ал. 2 от ПЗР към ЗИ на ЗПП, ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г. в сила от същата дата, ред. от бр. 28 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г.

²⁹² чл. 27, ал. 1 от ЗПП, редакция от редакция бр. 50 от 2019 г., в сила от 25.06.2019 г.

²⁹³ чл. 26, ал. 1, в сила от 25.06.2019 г.

²⁹⁴ в сила от 25.06.2019 г.

²⁹⁵ на чл. 25, ал. 1 и чл. 26 от ЗПП, в сила от 26.05.2016 г., както и гласовете за независимите кандидати и „не подкрепям никого“

²⁹⁶ по реда на чл. 26 и чл. 27 от ЗПП, редакция от 25.06.2019 г.

²⁹⁷ § 5 от ПЗР към ЗИ на ЗПП, в сила от 25.06.2019 г.

удължен до 31.12.2020 г.²⁹⁸ При недостиг на средства по субсидия или липса на следващи части от субсидията разликата, която не е върната от политическа партия, вкл. от състава на коалиция, се връща до 31.12.2020 г., като срокът е удължен до 31.01.2021 г.²⁹⁹

През 2020 г., с §35, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и за преодоляване на последиците (ЗМДВИППП)³⁰⁰ е регламентирано, че за времето от 13.03.2020 г. до отмяната на извънредното положение³⁰¹ вкл., държавна субсидия по ЗПП не се начислява и дължи. Годишният размер на държавната субсидия за 2020 г. се изчислява, съгласно чл. 27, ал. 2 от ЗПП. С ал. 3 на същия параграф е въведено изискването първата част на държавната субсидия по чл. 25 от ЗПП през 2020 г. да се предоставя до 30.06.2020 г.

От министъра на финансите са утвърдени³⁰² Вътрешни правила за организация и контрол при планиране, разпределяне и предоставяне на държавните субсидии по ЗПП, като към тях са разписани Методика за изчисление и контролен лист за осъществяване на проверка, потвърждаване и одобрение на определения размер на дължимата държавна субсидия за всяка правоимаща партия и коалиция. Начинът за предоставяне на средствата за субсидиране на партиите и коалициите е определен от министъра на финансите, въз основа на изрично издадена заповед за съответната година.³⁰³

Общият размер на годишната държавна субсидия е планиран по ЦБ за 2020 г., съгласно утвърден график за подготовката на информацията по втория етап на бюджетната процедура за 2020 г. и въз основа на писмо на ЦИК, изх. № НС-04-03/25.06.2019 г., в което е посочен общият брой действителни гласове – 2 920 804 бр.³⁰⁴

Годишната субсидия по ЦБ е планирана като броят на действителните гласове е умножен с предвидения годишен размер за един действителен глас (8 лв.), или 23 366,4 хил. лв. В утвърдения от министъра на финансите ЦБ за 2020 г., за финансиране на политически партии и коалиции по ЗПП е определена индикативна сума в размер на 23 366,4 хил. лв.³⁰⁵

Годишната субсидия за ПП и коалиционни партньори е изчислена в съответствие с чл. 26 и чл. 27 от ЗПП,³⁰⁶ и с §35, ал. 1 от ЗМДВИППП на база действителните гласове, получени от съответните партии и коалиции – 2 920 804 гласа³⁰⁷ и за съответния брой дни от 2020 г.³⁰⁸

Определената обща сума на субсидията за 2020 г. в размер на 19 408,2 хил. лв.³⁰⁹ е разпределена между правоимащите партии и коалиции според броя на получените от тях действителни гласове и съответния брой дни през годината.

През 2020 г. на правоимащите партии и коалиции, в определените срокове³¹⁰ е изплатена годишна субсидия,³¹¹ в общ размер на 15 341,3 хил. лв. и е прихваната разликата между

²⁹⁸ редакция бр. 28 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г.

²⁹⁹ § 5 от ПЗР към ЗИ на ЗПП, редакция бр. 28 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г.

³⁰⁰ ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.

³⁰¹ Извънредното положение е отменено на 13.05.2020 г.

³⁰² Заповед № ЗМФ-596 от 02.07.2019 г.

³⁰³ Заповед № ЗМФ-326 от 15.05.2020 г.

³⁰⁴ **Одитно доказателство № 20**

³⁰⁵ **Одитно доказателство № 20**

³⁰⁶ В сила от 25.06.2019 г.

³⁰⁷ Писмо на ЦИК изх. № НС-04-03/25.06.2019 г.

³⁰⁸ 304 дни

³⁰⁹ **Одитно доказателство № 20**, 09.07.2021 г., т. 3 и спр. т. 14

³¹⁰ Първа част на субсидията до 30.06.2020 г., съгласно §35, ал. 3 от ПЗР на ЗМДВИППП (ред. ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.); втора, трета и четвърта част, съгласно чл. 26, ал. 3 от ЗПП (изм. ДВ, бр. 28/2020 г.)

³¹¹ Първа и втора част в размер на 6 006,3 хил. лв., в т.ч. и преведената на 17.07.2020 г. субсидия на ПП „Съюз на патриотичните сили „Защита“ в размер на 0,7 хил. лв. след представяне на изискуемите документи с чл. 26, ал. 2, изр. 2 от ЗПП, трета – 4 605,1 хил. лв. и четвърта – 4 729,9 хил. лв.

полагаемата и преведена субсидия³¹² в размер на 4 066,9 хил. лв.,³¹³ в изпълнение на §5 от ПЗР на ЗИ на ЗПП.³¹⁴

Възстановените през 2020 г. суми възлизат на 4 097,4 хил. лв., в т.ч. възстановени доброволно в размер на 30,5 хил. лв. и 4 066,9 хил. лв. прихванати за сметка на дължимата субсидия за 2020 г.^{315,316}

Изплатената през 2020 г. субсидия на политическите партии и коалиции в размер на 15 341,3 хил. лв. и възстановените доброволно суми в общ размер 30,5 хил. лв. са отразени в отчета за касово изпълнение на ЦБ.³¹⁷

Сумата, подлежаща на възстановяване от ПП и коалиционни партньори в 43-тото НС е в размер на 1 308,6 хил. лв., а от 44-тото НС – в размер на 13 155,1 хил. лв.

От общата сума, дължима от ПП и коалиционни партньори, участвали в 43-тото и 44-тото НС в размер на 14 463,7 хил. лв. през 2019 г. са възстановени 10 027,9 хил. лв., или 69,3 на сто; през 2020 г. са възстановени 4 097,4 хил. лв., или 28,3 на сто от общата сума, подлежаща на възстановяване; а остатъкът за възстановяване към 01.01.2021 г. възлиза на 338,4 хил. лв. или 2,3 на сто от общата сума, подлежаща на възстановяване.³¹⁸

Осъществяваните контролни дейности от определените лица през 2020 г. са в съответствие с Вътрешните правила за организация и контрол при планиране, разпределяне и предоставяне на държавните субсидии по ЗПП и са документирани в контролни листа за осъществяване на проверка, потвърждаване и одобрение на определения размер на дължимата държавна субсидия за всяка правоимаща партия и коалиция по ЗПП.³¹⁹

В края на 2020 г. е извършена промяна на ЗПП, в сила от 01.01.2021 г.³²⁰, с която дейностите по формиране, разпределение и изплащане на държавната субсидия на партии и коалиции по ЗПП са прехвърлени в ресора на Министерство на правосъдието.

През 2019 г. и 2020 г. са извършени изменения в ЗПП, с които са прецизирани правилата за формиране и разпределение на държавната субсидия, както и са регламентирани отношенията, във връзка с прилагането на закона в предходните години, и изплащането на субсидията до 31.12.2020 г. През одитирания период е изчислена и изплатена субсидията за политическите партии и коалиции в съответствие с нормативните изисквания. За периода от 13.03.2020 г. до отмяната на извънредното положение -13.05.2020 г. включително, държавна субсидия не е начислявана и същата не се дължи.

В резултат на извършените преизчисления през 2019 г. за подлежащите на възстановяване средства от изплатена субсидия, през одитирания период са възстановени суми от полагаемата за изплащане субсидия и доброволно, в съответствие с вътрешните правила и нормативните изисквания.

³¹² Одитно доказателство № 20, 09.07.2021 г., т. 3 и спр. т. 14

³¹³ През периода е получено писмо с отказ от получаване на държавна субсидия, поради промяна на коалиционно споразумение (заявление, вх. № 91-00-135/16.07.2020 г. от ПП СЕК) и писмо, с отправено искане за прихващане на цялата остатъчна стойност от полагащия се размер на четвъртата част на държавната субсидия (писмо, вх. № 09-00-5/26.11.2020 г. от ПП НФСБ)

³¹⁴ Одитно доказателство № 20, 09.07.2021 г., т. 3 и спр. т. 14

³¹⁵ Одитно доказателство № 20, 09.07.2021 г., т. 3 и спр. т. 14

³¹⁶ С писмо вх. № 09-00-5/26.11.2020 г. представляващия ПП НФСБ е направил волеизявление, след прилагането на §5, ал. 4, т. 2 от ЗИЗПП остатъкът за възстановяване от партията средства в размер на 34 651 лв. да бъдат прихванати от полагаемата на партията държавна субсидия като четвърта част за 2020 г.

³¹⁷ по §10-00 „Издръжка“, §§ 10-98 „Други разходи, некласифицирани в другите параграфи и подпараграфи“

³¹⁸ Одитно доказателство № 20, 09.07.2021 г., т. 3 и спр. т. 14

³¹⁹ Одитно доказателство № 20, 07.07.2021 г., т. 5

³²⁰ Изм. и доп. ДВ, бр. 104 от 8.12.2020 г., в сила от 1.01.2021 г.

Част четвърта

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Отчетът за изпълнението на ДБ на РБ за 2020 г. е в съответствие с изискванията на ЗПФ, на действащите през одитирания период вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания. Представен е в Сметната палата в законоустановения срок.

През 2020 г. се наблюдава намаление на отчетените приходи и разходи в сравнение с 2019 г. Реализираното бюджетно салдо в периода 2018-2020 г. е отрицателно, като е установено увеличаване на дефицита.

Приходите, разходите, бюджетните взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2020 г.

Изпълнението на планираните със ЗДБРБ за 2020 г. приходи, помощи и дарения е 102,8 на сто, което се дължи на преизпълнение на планираните данъчни приходи. Отчетените приходи по ЦБ представляват 92,6 на сто от приходите, помощите и даренията по ДБ за 2020 г.

В ОИДБРБ за 2020 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС представляват 98,9 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2020 г.

Бюджетното салдо по ДБ за 2020 г. е отрицателно и е с 1 054 323,3 хил. лв. по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2020 г.

По бюджетите на ПРБ са извършвани промени в показателите „максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината“ и „максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината“. Превишен е вторият показател от един ПРБ по ДБ, с което не е спазена разпоредбата на чл. 88 от ЗПФ.

Не е установено превишение на извършените разходи за персонал спрямо уточнения план.

Приложените форми на финансови обосновки към предложенията от ПРБ по ДБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери са в съответствие с приложимите изисквания. С компетентните дирекции е извършено съгласуване.

Реализиран е дефицит по Консолидираната фискална програма за 2020 г. в размер на (-3 532 676,8) хил. лв., като отчетените приходи са с 0,6 на сто повече, а отчетените разходи с 5,9 на сто повече спрямо предходната година.

Системите за финансово управление и контрол при управлението и контрола на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на ДБ са в съответствие с изискванията на правната рамка. Функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

Част пета

ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

С Писмо № 50-01-45 от 26.08.2021 г. от Дирекция „Държавно съкровище“ е предоставено становище относно съгласуване на факти и обстоятелства с одитираната организация. Проектът на факти, обстоятелства и констатации е съгласуван, като са дадени бележки, свързани с прецизиране на текстове в проекта на констатации, които са приети от одитния екип и са отразени в проекта на одитен доклад.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 22 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата на адрес: гр. София, ул. „Екзарх Йосиф“ № 37.

Настоящият одитен доклад е приет на основание, чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 373 от 13.10.2021 г. на Сметната палата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Цветан Цветков)

ОПИС НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200721

№	Приложение	Брой стр.
1	Списък на по-важните нормативни и вътрешни актове, имащи отношение към одита на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2020 г.	3
2	Степен на изпълнение на утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. приходи, помощи и дарения	1
3	Степен на изпълнение на утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. разходи, бюджетни взаимоотношения, вноска в общия бюджет на ЕС, бюджетно салдо и финансиране	2

ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД
№ 0600200721

№	Одитни доказателства	Брой стр.
1.	Справка за ръководните длъжностни лица в МФ за периода 01.01.2020 г. до 31.12.2020 г.	1
2.	Писмо изх. № 50-01-46 от 29.06.2021 г., вх. №04-01-57 от 29.06.2021 г. за представен в СП отчет за изпълнението на ДБ и КФП за 2020 г.; Писмо изх. № 50-01-56 от 25.08.2021 г. (вх. №04-01-57 от 25.08.2021 г.) представен в СП коригиран отчет за изпълнението на ДБ и КФП за 2020 г.; Писмо изх. № 50-01-56 от 26.08.2021 г., вх. № 04-01-57 от 27.08.2021 г., представен в СП коригиран отчет за изпълнението на ДБ за 2020 г.	3+3СД
3.	Писмо изх. № 50-01-19 от 16.03.2021 г., вх. № 04-01-74 от 16.03.2021 г. за представен отчет за касовото изпълнение на ЦБ към 31.12.2020 г., утвърден от министъра на финансите.	146+1 СД
4.	Писмо изх. № 50-01-45 от 29.07.2021 г. от дирекция „Държавно съкровище“ относно причините за въвеждането на допълнителни показатели и подпоказатели, както и за отсъствието на други в отчета за изпълнение на ДБ за 2020 г. и др.	6
5.	Писмо изх. № 50-01-45 от 02.08.2021 г. от дирекция „Държавни помощи и реален сектор“ относно неизпълнението на неданъчни приходи и утвърдените разходи за капиталови трансфери; Писмо изх. № 50-01-45 от 02.08.2021 г. от дирекция „Данъчна политика“ относно приходите от акцизи; Писмо изх. № 50-01-45 от 05.08.2021 г. от дирекция „Данъчна политика“ относно други данъци	7
6.	Писмо изх. № 50-01-45 от 05.08.2021 г. от дирекция „Държавни разходи“ относно неизпълнение на разчетените в ЗДБРБ за 2020 г. приходи; превишение на отчетени спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. разходи; превишение на субсидии и др. текущи трансфери спрямо утвърдените със ЗДБРБ 2020 г.; различията на данните от отчета и разчетените със ЗДБРБ за 2020 г. бюджетни взаимоотношения; разходвани средства, предвидени по бюджетите на НС и съдебната власт, като резерви за непредвидени и/или неотложни; отчетените в повече спрямо планираните със ЗДБРБ за 2020 г. предоставени трансфери; Писмо изх. № 50-01-45 от 27.08.2021 г. от дирекция „Държавни разходи“ относно разходване на средства за резерв за непредвидени/неотложни разходи през 2020 г. на НС и съдебна власт.	21
7.	РД-И-2.20-5 от 21.07.2021 г. за показателя „Разходи за персонал“	5
8.	Писмо изх. № 50-01-45 от 28.07.2021 г. от дирекция „Финанси на общините“ относно направените през годината промени на бюджетните взаимоотношения на общинските бюджети с ЦБ	11
9.	Писмо изх. № 50-01-45 от 17.06.2021 г. от дирекция „Финанси на общините“; Справка за размера на субсидиите общо за делегираните от държавата дейности, общата изравнителна субсидия за местни дейности, целевата субсидия за капиталови разходи и трансферите за други целеви разходи за общините за периода от 01.01.2020 г. до	4+1СД

	31.12.2020 г. на ел. носител	
10.	Писмо изх. № 50-01-45 от 14.07.2021 г. от дирекция „Държавни разходи“ за информация по спазването на основни фискални правила	4+1СД
11.	Писмо изх. № 50-01-45 от 22.07.2021 г. във връзка с извършване на промени по чл. 109 и чл. 110 от ЗПФ; Писмо изх. №№ 50-01-45 от 16.07.2021 г. за определяне на функции на заместник-министри; Писмо изх. № 50-01-45 от 11.08.2021 г. във връзка с извършване на промени по бюджетите на МО, МРРБ и МЗ	25+4СД
12.	Писмо изх. № 50-01-45 от 20.07.2021 г. от дирекция „Икономическа и финансова политика“ относно основни макроикономически показатели за 2020 г.	7
13.	Писмо изх. № 50-01-45 от 09.07.2021 г. от дирекция „Държавно съкровище“ отговори на въпроси; Справка за заложен лимити по ПРБ и предоставени трансфери по тримесечия; информация за одобрени с ПМС и отчетени средства за сметка на резерва за непредвидени и/или неотложни разходи за 2020 г.	9
14.	Писмо изх. № 50-01-45 от 08.07.2021 г. от дирекция „Държавен дълг“ относно информация за размера на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ за 2020 г.	1
15.	Писмо изх. № 50-01-45 от 03.08.2021 г. от дирекция „Държавно съкровище“ относно предлагани от министъра на финансите на МС компенсиращи мерки за одобряване, в изпълнение на чл. 27, ал. 2 от ЗПФ; Писмо изх. № 50-01-45 от 06.08.2021 г. от дирекция „Бюджет“ относно предвидени мерки в изпълнение на чл. 27, ал. 6 от ЗПФ	4
16.	Писмо № 50-01-45 от 09.07.2021 г. от Дирекция „Бюджет“ относно информация по въпроси; Справка за отразяване на становищата след съгласуване на проекта на РМС за одобряване на СБП за 2020-2022 г.; Справка за отразяване на становищата след съгласуване на проекта на РМС за одобряване на законопроект за ДБ на РБ за 2020 г.	5+1СД
17.	РД-И-2.20-7 от 21.07.2021 г. за съобразяване на утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. разходи със заложените в СБП тавани на разходите за 2020 г. на ПРБ по ДБ и препоръчителните тавани на разходите на НС и ВСС	4
18.	Писмо изх. № 50-01-45 от 21.06.2021 г. от дирекция „Държавни разходи“ с предоставени: Справка за брой и обща стойност на извършените промени по бюджетите на ПРБ по ДБ през 2020 г.; Справки за приети от МС постановления за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ за 2020 г. по показатели; Справка за промените по бюджетите на ПРБ по ДБ за 2020 г. по показатели; Справка за максималния размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2020 г. и максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2020 г.	48+1 СД
19.	Писмо изх. № 50-01-45 от 13.07.2021 г. от Дирекция „Държавно съкровище“, с приложение на писмо от АДФИ и регистрирани административнонаказателни производства между 01.01.2020 г. и 31.12.2020 г.	5

20.	Писма изх. № 50-01-45 от 07.07.2021 г. от дирекция „Държавно съкровище“; Писмо № 50-01-45 от 09.07.2021 г. от дирекция „Държавни разходи“; Справка за подлежащи на възстановяване субсидии за периода от 26.05.2016 г. до 31.03.2019 г. и възстановени през 2019 г. и 2020 г.; Справка за възстановените доброволно и останали за възстановяване от ПП и КП в 44-то НС държавни субсидии в изпълнение на §5 от ЗИЗПП за периода от 01.01.2020 г. до 31.12.2020 г.	166+СД
21.	Писмо № 50-01-45 от 07.07.2021 г. от Дирекция „Финанси на общините“ с информация; протокол от проведени консултации; искания за отпускане на заем; доклади	14+1СД
22.	Писма изх. №№ 50-01-45 от 05.08.2021 г. и 50-01-45 от 06.08.2021 г. от дирекция „Държавни разходи“ относно чл. 48, ал. 4 и 5 от ЗПФ	2

СПИСЪК

на по-важните нормативни и вътрешни актове, имащи отношение към одита на отчета за изпълнението на ДБ на Република България за периода от 01.01.2020 г. до 31.12.2020 г.

1. Закон за държавния бюджет на Република България за 2020 г., обн. ДВ, бр. 100 от 20.12.2019 г., в сила от 01.01.2020 г., изм., бр. 28 от 24.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г., изм. и доп., бр. 34 от 9.04.2020 г., в сила от 9.04.2020 г., бр. 60 от 07.07.2020 г., в сила от 7.07.2020 г., доп., бр. 98 от 17.11.2020 г., в сила от 17.11.2020 г., изм. и доп., бр. 104 от 8.12.2020 г., в сила от 8.12.2020 г., (отм.)

2. Закон за Сметната палата, обн. ДВ, бр. 12 от 13.02.2015 г., изм., бр. 98 от 09.12.2016 г., в сила от 01.01.2017 г., бр. 96 от 01.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., бр. 99 от 12.12.2017 г., в сила от 01.01.2018 г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 01.01.2018 г., изм., бр. 7 от 19.01.2018 г.

3. Закон за публичните финанси, обн. ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм., бр. 95 от 8.12.2015 г., в сила от 01.01.2016 г., изм. и доп., бр. 43 от 07.06.2016 г., бр. 91 от 14.11.2017 г., бр. 98 от 17.11.2020 г., в сила от 17.11.2020 г.

4. Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор, обн., ДВ, бр. 21 от 10.03.2006 г., посл. изм., действащо в одитирания период, бр. 28 от 24.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г.

5. Закон за вътрешния одит в публичния сектор, обн. ДВ, бр. 27 от 31.03.2006 г., посл. изм. и доп., действащо в одитирания период, бр. 100 от 20.12.2019 г., в сила от 01.01.2020 г.

6. Закон за политическите партии, обн. ДВ, бр. 28 от 01.04.2005 г., в сила от 01.04.2005 г., посл. изм., действащо в одитирания период, бр. 28 от 24.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г.

7. Постановление № 381 от 30.12.2019 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2020 г., обн. ДВ, бр. 2 от 07.01.2020 г., в сила от 01.01.2020 г., изм., бр. 20 от 10.03.2020 г., в сила от 10.03.2020 г., доп., бр. 39 от 28.04.2020 г., в сила от 28.04.2020 г., бр. 56 от 23.06.2020 г., в сила от 23.06.2020 г., бр. 100 от 24.11.2020 г., в сила от 24.11.2020 г., изм., бр. 108 от 22.12.2020 г., в сила от 8.12.2020 г.

8. Средносрочна бюджетна прогноза и актуализирана средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020 - 2022 г.

9. Решение № 631 на Министерския съвет от 31.10.2019 г. за одобряване на проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2020 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г.

10. Решение № 195 на Министерския съвет от 11.04.2019 г. за одобряване на Средносрочната бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г.

11. Решение № 815 на Министерския съвет от 30 декември 2019 г. за одобряване на промени в Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г., одобрена с Решение № 631 на Министерския съвет от 2019 г.

12. Устройствен правилник на Министерството на финансите, приет с ПМС № 353 от 14.12.2016 г., обн. ДВ, бр. 100 от 16.12.2016 г., бр. 77 от 1.09.2020 г., в сила от 01.09.2020 г., посл. изм. и доп., действащо в одитирания период бр. 101 от 27.11.2020 г.

13. Решение № 4670-НС/30.03.2017 г. на Централната избирателна комисия относно обявяване на резултатите от гласуването и разпределението на мандатите в Четиридесет и четвъртото Народно събрание;

14. Единна бюджетна класификация за 2020 г., утвърдена съгласно чл. 14, ал. 2 от Закона за публичните финанси

15. Указания на МФ, дадени с писмо ДР № 1 от 17.01.2020 г., за изпълнението на държавния бюджет и на сметките за средства от Европейския съюз за 2020 г.

16. Указания на МФ, дадени с писмо ДР № 2 от 17.01.2020 г. за съдържанието, реда и сроковете за представяне в Министерството на финансите на заявките за лимити за плащания през 2020 г.

17. Указания на МФ, дадени с писмо ДДС № 01 от 16.01.2020 г., относно изготвянето и представянето през 2020 г. на месечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от Европейския съюз и на сметките за чужди средства

18. ДДС № 02 от 20.03.2020 г., относно изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация към 31.03.2020 г. на бюджетните организации.

19. ДДС № 04 от 23.06.2020 г. относно изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация към 30.06.2020 г. на бюджетните организации

20. ДДС № 07 от 01.10.2020 г. относно изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация към 30.09.2020 г. на бюджетните организации

21. ДДС № 08 от 25.11.2020 г. относно годишното приключване на банковите сметки на бюджетните организации за 2020 г.

22. ДДС № 09 от 22.12.2020 г. относно годишното счетоводно приключване и представяне на годишните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация за 2020 г., както и публикуване на годишните финансови отчети за 2020 г. на бюджетните организации

23. Вътрешни правила за организацията на хартиения и електронния документооборот и контрола по изпълнение на задачите в Министерството на финансите, утвърдени със Заповед № ЗМФ-929 от 24.10.2019 г. (отм.)

24. Вътрешни правила за организацията на хартиения и електронния документооборот и контрола по изпълнение на задачите в Министерството на финансите, утвърдени със Заповед № ЗМФ-500 от 22.07.2020 г.

25. Вътрешни правила за организацията на документооборота и общи изисквания и процедури за касовото изпълнение на централния бюджет, утвърдени със Заповед № ЗМФ-1010 от 18.11.2019 г.

26. Вътрешни правила за финансовото управление и контрол при касовото изпълнение на централния и държавния бюджет, утвърдени със Заповед № ЗМФ-1009 от 18.11.2019 г.

27. Вътрешни правила за процедурите при осъществяване на проверки и контрол при определяне на лимити за плащания за съответните първостепенни системи в СЕБРА и нареждане за превод на трансфер/временен безлихвен заем, утвърдени със Заповед № ЗМФ-35 от 17.01.2017 г.

28. Вътрешни правила за проверка и съгласуване на проекти на актове за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за текущата година и финансовите обосновки към тях, утвърдени със Заповед № ЗМФ-124 от 07.02.2019 г.

29. Вътрешни правила за организация и контрол при планиране, разпределяне и предоставяне на държавните субсидии по Закона за политическите партии, утвърдени със Заповед № ЗМФ-596 от 02.07.2019 г.

30. Контролна процедура за предприемане на мерки за недопускане на превишение на определените максимални размери на ангажиментите и новите задължения за разходи, които могат да бъдат поети/натрупани от първостепенните разпоредители с бюджет, утвърдени със Заповед № ЗМФ-1065 от 09.11.2017 г.

31. Вътрешни правила на дирекция „Финанси на общините“, относно информационните потоци, свързани с планирането и изпълнението на бюджетите на общините, утвърдени със Заповед № ЗМФ-1252 от 27.12.2019 г. (отм.)

32. Процедура за извършване на действия на дирекция „Финанси на общините“ в изпълнение на разпоредбите на чл. 130з и чл. 130 и от ЗПФ, утвърдена със Заповед № ЗМФ-1252 от 27.12.2019 г.

33. Вътрешни правила на дирекция „Финанси на общините“, относно информационните потоци, свързани с планирането и изпълнението на бюджетите на общините, утвърдени със Заповед № ЗМФ-492 от 20.07.2020 г.

34. Писмо относно спазване на някои фискални правила по Закона за публичните финанси от общините към 31.12.2020 г., изх. № 93-14-59 от 08.04.2021 г.;

35. Функционални и длъжностни характеристики

36. Процедура за осигуряване на достъп и управление на потребителски профили за изпълнение на определени функции в СЕБРА, утвърдена със Заповед №ЗМФ-1040 от 08.11.2018 г.

37. Вътрешни правила за управление на потребителските права в Информационната система за общините, Информационната система за управление на държавното съкровище и Централния регистър за общинския дълг, утвърдени със Заповед № ЗМФ-900 от 04.10.2018 г.

38. Определени права на достъп до конкретни входни точки и разпределение на роли/функции в СЕБРА на служители от дирекция „Държавно съкровище“, съгласно Приложение №1 за целите на изпълнение на функции и операции в съответствие със служебните им задължения, утвърдени със Заповед № ЗМФ-1045 от 12.11.2018 г.

39. Списъци на длъжностните лица от дирекция „Държавни разходи“, които извършват конкретни контролни дейности в изпълнение на чл. 22 от Заповед № ЗМФ-1009 от 18.11.2019 г.

40. Списъци на длъжностните лица от дирекция „Държавно съкровище“, които извършват контролни дейности в съответствие с вътрешните правила за финансово управление и контрол при изпълнението на централния и държавния бюджет, утвърдени от заместник-министър на финансите и др.

**Степен на изпълнение
на утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. приходи, помощи и дарения**

(хил. лв.)

№	Показатели	Сума по ЗДБРБ 2020 г.	Отчет ДБ 2020 г.	Разлика к.4 - к.3	Изпълнение, % к.4/к.3
1	2	3	4	5	6
I.	ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	25 145 838,6	25 853 994,8	708 156,2	102,8%
1.	Данъчни приходи	23 026 025,9	23 770 053,3	744 027,4	103,2%
1.1.	Корпоративен данък	2 410 563,7	2 631 598,8	221 035,1	109,2%
1.2.	Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица	76 801,9	83 272,4	6 470,5	108,4%
1.3.	Данъци върху доходите на физически лица	4 074 551,0	4 183 834,7	109 283,7	102,7%
1.4.	Данък върху добавената стойност	10 640 356,1	11 020 969,3	380 613,2	103,6%
1.5.	Акцизи	5 450 000,0	5 444 515,6	-5 484,4	99,9%
1.6.	Данък върху застрахователните премии	44 229,2	46 999,5	2 770,3	106,3%
1.7.	Мита и митнически такси	187 396,1	209 918,7	22 522,6	112,0%
1.8.	Други данъци	142 127,9	148 944,3	6 816,4	104,8%
2.	Неданъчни приходи	2 119 812,7	2 065 232,3	-54 580,4	97,4%
3.	Помощи и дарения	0,0	18 709,3	18 709,3	x

Степен на изпълнение
на утвърдените със ЗДБРБ за 2020 г. разходи, бюджетни взаимоотношения, вноски в
общия бюджет на ЕС, бюджетно салдо и финансиране

(хил. лв.)

№	Показатели	Сума по ЗДБРБ 2020 г.	Отчет ДБ 2020 г.	Разлика к.4 - к.3	Изпълнение, % к.4/к.3
1	2	3	4	5	6
II.	РАЗХОДИ	15 267 069,8	13 755 696,9	-1 511 372,9	90,1%
1.	Текущи разходи	11 890 494,7	11 675 883,1	-214 611,6	98,2%
	в т.ч.:				
1.1.	Персонал	5 783 150,0	5 819 614,4	36 464,4	100,6%
1.2.	Субсидии и други текущи трансфери	1 088 977,9	1 306 101,9	217 124,0	119,9%
1.2.1.	Субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия	989 140,6	1 189 117,2	199 976,6	120,2%
1.2.2.	Субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел	98 152,3	115 862,6	17 710,3	118,0%
1.2.3.	Субсидии и други текущи трансфери за финансови институции	1 685,0	1 122,1	-562,9	66,6%
1.3.	Лихви	691 640,8	585 270,0	-106 370,8	84,6%
1.4.	Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	1 383 293,2	1 218 100,4	-165 192,8	88,1%
2.	Капиталови разходи	3 247 762,0	1 988 787,8	-1 258 974,2	61,2%
2.1.	Придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт	2 825 902,7	1 592 224,7	-1 233 678,0	56,3%
2.2.	Капиталови трансфери	421 859,3	396 563,1	-25 296,2	94,0%
3.	Прираст на държавния резерв (нето)	19 233,1	53 762,2	34 529,1	279,5%
4.	Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	28 480,0	37 263,8	8 783,8	130,8%
5.	Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	81 100,0	x	x	x
5.1.	По централния бюджет за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	80 000,0	Одобрените разходи по държавния бюджет за 2020 г. за сметка на резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 30 491,1 хил. лв. и изразходваните средства са отчетени по съответните разходни параграфи от ЕБК по бюджетите на министерствата и ведомствата. По бюджетите на общините като трансфери за други целеви разходи са предоставени средства в размер на 49 643,1 хил. лв.		
5.2.	По бюджета на съдебната власт	600,0	374,7	-225,3	62,5%
5.3.	По бюджета на Народното събрание	500,0	4,3	-495,7	0,9%
III.	БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИ), НЕТО (т. 1 -2+3)	13 668 541,5	14 935 679,1	1 267 137,6	109,3%
1.	Предоставени трансфери за:	13 687 473,7	15 089 692,5	1 402 218,8	110,2%
	в т.ч.:				
1.1.	Общините	4 202 545,5	5 486 926,7	1 284 381,2	130,6%
	от тях:				
1.1.1.	- от централния бюджет	x	5 075 527,2	x	x
	в т.ч.:				
	- за сметка на резерва за непредвидени и /или неотложни разходи по чл. 1, ал. 2, т. 5.1 от ЗДБРБ за 2020 г., в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	x	49 643,1	x	x
1.1.2.	- от министерства	x	411 399,5	x	x

1.2.	Държавното обществено осигуряване	5 742 531,4	6 247 090,1	504 558,7	108,8%
1.3.	Националната здравноосигурителна каса	1 616 999,5	1 662 254,4	45 254,9	102,8%
в т.ч.					
1.3.1.	- от Министерството на здравеопазването	83 400,0	83 400,0	0,0	100,0%
1.4.	Сметката за средствата от Европейския съюз на Националния фонд	881 419,3	312 493,1	-568 926,2	35,5%
1.5.	Сметката за средствата от Европейския съюз на Държавния фонд „Земеделие“	265 650,9	178 000,0	-87 650,9	67,0%
2.	Получени трансфери от:	18 932,2	161 261,1	142 328,9	851,8%
в т.ч.:					
2.1.	Държавното обществено осигуряване	7 400,0	8 158,5	758,5	110,3%
2.1.1.	- за Министерството на труда и социалната политика	4 000,0	3 799,4	-200,6	95,0%
2.1.2.	- за Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията	250,0	22,5	-227,5	9,0%
2.1.3.	- за Министерството на здравеопазването	3 150,0	3 150,0	0,0	100,0%
2.1.4.	- за Министерството на отбраната	x	1 186,6	x	x
2.2.	Националната здравноосигурителна каса:	5 532,2	112 236,7	106 704,5	2028,8%
2.2.1.	- за Министерството на финансите	5 532,2	5 303,5	-228,7	95,9%
2.2.2.	- за Министерството на отбраната	x	87 337,4	x	x
2.2.3.	- за Министерството на вътрешните работи	x	14 167,4	x	x
2.2.4.	- за Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията	x	5 428,4	x	x
2.3.	Възстановени субсидии/ трансфери за централния бюджет от общините	x	5 214,8	x	x
3.	Временни безлихвени заеми от/за централния бюджет (нето)	x	7 247,7	x	x
IV.	ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	1 397 382,3	1 295 450,5	-101 931,8	92,7%
ОБЩО (II+III+IV)		30 332 993,6	29 986 826,5	-346 167,1	98,9%
V.	БЮДЖЕТНО САЛДО (I-II-III-IV)	-5 187 155,0	-4 132 831,7	1 054 323,3	79,7%
VI.	ОПЕРАЦИИ В ЧАСТТА НА ФИНАНСИРАНЕТО - НЕТО	5 187 155,0	4 132 831,7	-1 054 323,3	79,7%

СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

по отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2020 г.

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет (ДБ) на Република България (РБ) за 2020 г.

Проверено и оценено е съответствието с изискванията на нормативните и вътрешните актове на МФ на изготвянето, структурата, съдържанието, текущото наблюдение и представянето на отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2020 г., както и състоянието на системите за финансово управление и контрол при тези процеси:

1. В съответствие с чл. 138, ал. 1 от ЗПФ, министърът на финансите е изготвил отчет за изпълнението на ДБ на РБ за 2020 г. по показателите, по които е приет, отчет на консолидираната фискална програма въз основа на годишните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет (ПРБ) и отчет на централния бюджет. Отчетът за изпълнение на ДБ на РБ за 2020 г. е структуриран съгласно изискванията на ЗДБРБ за 2020 г.

2. Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне на отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2020 г. Представянето на ОИДБРБ за 2020 г. в Сметната палата е извършено в срока, определен в чл. 138, ал. 2 от ЗПФ.

3. Установено е съответствие със ЗДБРБ за 2020 г. на показателите по приходите, разходите, трансферите, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането по отчета за изпълнението на ДБ за 2020 г.

3.1. Приходите по отчета на ДБ за 2020 г. са в размер на 25 853 994,8 хил. лв. и са със 708 156,2 хил. лв. повече спрямо приетите със ЗДБРБ за 2020 г. Приходите, помощите и даренията са отчетени вярно и точно по показателите, по които са приети.

3.2. В отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2020 г. са отразени разходи в размер на 13 755 696,9 хил. лв., които са с 1 511 372,9 хил. лв. по-малко от планираните със ЗДБРБ за 2020 г.

3.3. Отчетените трансфери и временни безлихвени заеми (нето) са в размер на 14 935 679,1 хил. лв., което е с 1 267 137,6 хил. лв. повече от планираните в ЗДБРБ за 2020 г.

3.4. Бюджетното салдо е отрицателно в размер (-4 132 831,7) хил. лв. и е по-малко с 1 054 323,3 хил. лв. спрямо планираното със ЗДБРБ за 2020 г.

3.5. Финансирането на бюджетното салдо включва постъпленията и плащанията, произтичащи от: поемането и погасяването на дълга; постъпленията от приватизация; операциите с чужди средства; операциите по придобиването и реализирането на финансови активи и пасиви, несвързани с приходи и разходи, както и изменението в наличността на паричните средства за бюджетната година, вкл. от преоценка на наличните парични средства в чуждестранна валута. В отчета за изпълнението на ДБ за 2020 г., операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 4 132 831,7 хил. лв.

4. В бюджетите на по-голямата част от ПРБ са извършени промени по показателите „максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината“ и „максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината“, при което са превишени определените максимални размери по втория показател от един ПРБ по ДБ, в несъответствие с изискването на чл. 88 от ЗПФ.

5. През одитирания период в МФ са действали вътрешни правила, с които е осъществявано текущо наблюдение на изпълнението на ДБ, както и при изготвянето и представянето му. Контролните дейности, осъществени от съответните дирекции при изпълнението на ДБ, са документирани с образци, приложение към вътрешните правила. Прилаганите процедури в МФ за текущото наблюдение са в съответствие с нормативните и вътрешни актове.

6. Системите за финансово управление и контрол при управлението и контрола на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на ДБ са в съответствие с изискванията на правната рамка. Функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2020 г. е изготвен и представен при спазване на изискванията на нормативните и вътрешните актове на Министерството на финансите.

Прилаганите процедури за мониторинг са в съответствие с нормативните и вътрешни актове.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение № 373/13.10.2021г., (Протокол № 38).